

Statuten

& huishoudelijk

reglement

D66

POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN 66
VERSIE
NOVEMBER 2017

Inhoudsopgave

Statuten Politieke Partij Democraten 66.....	7
Artikel 1 De vereniging.....	7
Artikel 2 Doelstelling en middelen.....	7
Artikel 3 Huishoudelijk Reglement.....	7
Artikel 4 Uitgangspunten voor het huishoudelijk reglement.....	7
Artikel 5 Lidmaatschap.....	7
Artikel 6 Einde lidmaatschap.....	8
Artikel 7 Onverenigbaarheden.....	8
Artikel 8 Uitgangspunten van de partijorganisatie.....	8
Artikel 9 Vertegenwoordiging in rechte.....	9
Artikel 10 De ledenvergadering.....	9
Artikel 11 De commissies van de ledenvergadering.....	9
Artikel 12 De landelijke Besluitvormingscommissie.....	10
Artikel 13 De verkiezingscommissie.....	10
Artikel 14 Het bestuur.....	10
Artikel 15 Taken bestuur.....	10
Artikel 16 Bijzondere taken Landelijk Bestuur.....	10
Artikel 17 Verenigingsjaar.....	10
Artikel 18 Geldmiddelen.....	10
Artikel 19 De financiële commissie.....	11
Artikel 20 Kandidaatstelling en interne verkiezingen.....	11
Artikel 21 Beroep op het Geschillencollege.....	11
Artikel 22 Wijziging van de Statuten.....	11
Artikel 23 Ontbinding van de Partij.....	11
Artikel 24 Quorum bij wijziging van de Statuten of ontbinding van de Partij.....	11
Huishoudelijk Reglement.....	13
Hoofdstuk 1 Algemeen.....	13
Artikel 1.1 Begrippen en definities.....	13
Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming.....	15
Artikel 1.3 Berichtenverkeer.....	15
Partijpublicaties.....	16
Artikel 1.4 Partijblad.....	16
Artikel 1.5 Website.....	16
Raadplegingen.....	16
Artikel 1.6 Referendum.....	16
Artikel 1.7 Ledenraadpleging.....	18
Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap.....	19
Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap.....	19

Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating.....	19
Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten.....	19
Artikel 2.4 Lidmaatschap politiek bestuurder.....	20
Artikel 2.5 Onverenigbaarheden.....	20
Hoofdstuk 3 Het landelijk congres.....	21
Artikel 3.1 Samenstelling, taken en bevoegdheden van het congres.....	21
Artikel 3.2 Benoeming leden commissies en Geschillencollege.....	21
Artikel 3.3 Bijeenroepen congres door Landelijk Bestuur.....	21
Artikel 3.4 Bijeenroepen congres op verzoek.....	21
Artikel 3.5 De landelijke Besluitvormingscommissie.....	22
Artikel 3.6 Voorbereiding van het congres.....	22
Artikel 3.7 Aankondiging en agenda van het congres.....	22
Artikel 3.8 Congresvoorstellen.....	22
Artikel 3.9 Moties en amendementen.....	23
Artikel 3.10 Amendementen verkiezingsprogramma's Staten-Generaal en Europees Parlement.....	24
Artikel 3.11 Bevoegdheden van de Besluitvormingscommissie ten aanzien van moties en amendementen.....	25
Artikel 3.12 Publicatie moties en amendementen.....	25
Artikel 3.13 Actuele politieke moties.....	26
Artikel 3.14 De congresvoorzitters.....	26
Artikel 3.15 Stemmingen op het congres.....	26
Artikel 3.16 De notulen van het congres.....	26
Artikel 3.17 De te behandelen teksten.....	26
Artikel 3.18 De wijze van behandeling.....	27
Artikel 3.19 Voorstellen van orde.....	27
Hoofdstuk 4 Het Landelijk Bestuur.....	29
Artikel 4.1 Samenstelling van het Landelijk Bestuur.....	29
Artikel 4.2 Taken van het Landelijk Bestuur.....	29
Artikel 4.3 Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur.....	30
Artikel 4.4 Ondersteuning partijorganen.....	30
Artikel 4.5 Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur.....	30
Hoofdstuk 5 Afdelingen, Regio's en thema-afdelingen.....	32
Artikel 5.1 De afdeling.....	32
Artikel 5.2 De deelafdeling.....	33
Artikel 5.3 De regio.....	33
Artikel 5.4 Taken en bevoegdheden landelijke partijorganen ten aanzien van het decentraal niveau.....	33
Artikel 5.5 De thema-afdeling.....	34
Hoofdstuk 6 Kandidaatstellingen en Verkiezingen.....	36
Kandidaatstellingen.....	36
Artikel 6.1 Kandidaatstelling voor vertegenwoordigend orgaan.....	36
Artikel 6.2 Kandidaatstelling voor besturen, commissies en het Geschillencollege.....	38
De Landelijke Verkiezingscommissie.....	39
Artikel 6.3 De Landelijke Verkiezingscommissie.....	39

Artikel 6.4 Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie.....	39
Landelijke verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan.....	40
Artikel 6.5 Beslissingen tot deelname aan landelijke verkiezingen.....	40
Artikel 6.6 Informatieplicht landelijke verkiezingscommissie.....	41
Artikel 6.7 Profiel lijsttrekker en kandidaten.....	41
Artikel 6.8 Stemadvies.....	41
Artikel 6.9 De kandidatenlijst.....	42
Artikel 6.10 Tussentijdse en vervoegde verkiezingen.....	42
Decentrale verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan.....	42
Artikel 6.11 Deelnamebesluit verkiezingen.....	42
Artikel 6.12 Beslissingen tot deelname verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen op decentraal niveau.....	43
Artikel 6.13 Het Lijstadvies.....	43
Artikel 6.14 Instellen wethouders- / gedeputeerdecommissie.....	43
Artikel 6.15 De Verkiezingscommissie.....	44
Verkiezen van personen.....	44
Artikel 6.16 Verkiezing van de lijsttrekker.....	44
Artikel 6.17 Verkiezing overige kandidaten.....	45
Artikel 6.18 Voorwaarden bij kandidaatstelling en niet verkiesbare plaatsen.....	45
Artikel 6.19 Toevoegen lijstduwers.....	45
Artikel 6.20 Voorkeursacties.....	45
Artikel 6.21 Wijze van verkiezen.....	46
Artikel 6.22 Verkiezing kandidatenlijst en vervulling meerdere gelijke vacatures.....	46
Artikel 6.23 Verkiezing lijsttrekker en vervulling één vacature besturen en commissies.....	47
Artikel 6.24 Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures.....	47
Hoofdstuk 7 Het Politiek Programma.....	48
Artikel 7.1 Het politieke programma.....	48
Artikel 7.2 De landelijke programmacommissie.....	48
Artikel 7.3 Taken van de landelijke programmacommissie.....	48
Artikel 7.4 Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal.....	48
Artikel 7.5 Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement.....	48
Hoofdstuk 8 Financiën.....	50
Artikel 8.1 Contributie.....	50
Artikel 8.2 Contributiebetaling.....	50
Artikel 8.3 Afdracht door politieke ambtsdragers.....	50
Artikel 8.4 Donateurs.....	50
Artikel 8.5 Financiële verantwoording.....	50
Artikel 8.6 Bijdragen aan regio's en afdelingen.....	50
Artikel 8.7 De landelijke financiële commissie.....	51
Artikel 8.8 Bevoegdheden van de landelijke financiële commissie.....	51
Artikel 8.9 Financiën op decentraal niveau.....	51
Hoofdstuk 9 De Bestuurdersvereniging.....	52

Artikel 9.1 Leden van de Bestuurdersvereniging.....	52
Artikel 9.2 Bestuur van de Bestuurdersvereniging.....	52
Hoofdstuk 10 Beroep bij het Geschillencollege.....	53
Artikel 10.1 Het instellen van beroep.....	53
Artikel 10.2 Beroeps- en uitspraaktermijn.....	53
Artikel 10.3 Het vooronderzoek.....	53
Artikel 10.4 De leden van de behandelende Kamer.....	53
Artikel 10.5 Zorgvuldige behandeling.....	54
Artikel 10.6 De uitspraaktermijn.....	54
Artikel 10.7 De uitspraak en het beroep tegen de uitspraak.....	54
Artikel 10.8 De mededeling van de uitspraak.....	54
Artikel 10.9 Rechtskracht.....	54
Artikel 10.10 Publicatie op de website.....	54
Hoofdstuk 11 Overgangs- en slotbepalingen.....	55
Artikel 11.1 Publicatie van statuten en reglementen op de website.....	55
Artikel 11.2 Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie.....	55
Artikel 11.3 Overgangsbepaling.....	55

Statuten Politieke Partij Democraten 66

Gevestigd te 's Gravenhage zoals laatstelijk vastgesteld tijdens het 103e congres van D66 gehouden op 16 april 2016.

Artikel 1 De vereniging

De vereniging draagt de naam: POLITIEKE PARTIJ DEMOCRATEN 66, hierna aan te duiden als de Partij. De naam kan worden afgekort als "Democraten 66", "D66" en "De Democraten". Zij is gevestigd te 's Gravenhage. De vereniging is opgericht op veertien oktober negentienhonderd zesenzeestig en is opnieuw aangegaan voor onbepaalde tijd.

Artikel 2 Doelstelling en middelen

1. De Partij stelt zich als sociaal-liberale partij ten doel een politiek te bedrijven waarin zij de mens centraal stelt: vrij, betrokken, gelijkwaardig en mondig en streeft naar een democratische, duurzame en open samenleving. Deze uitgangspunten worden nader omschreven in een door het congres vastgesteld programma houdende de Uitgangspunten. In het bijzonder streeft de Partij naar radicale democratisering van de samenleving en het politieke bestel. De in deze doelstelling vervatte grondgedachte wordt nader uitgewerkt in het politieke programma, dat ten grondslag ligt aan alle activiteiten van de Partij en zijn fracties in de vertegenwoordigende lichamen.
2. De Partij streeft dit doel na door alle geëigende en wettige middelen die aan het doel bevorderlijk zijn, in het bijzonder door:
 - a. het verder ontwikkelen, verdiepen en verbreden van de Uitgangspunten en het vergroten van hun invloed op onder ander de internationale, Europese, landelijke, provinciale en gemeentelijke politiek;
 - b. het bevorderen van verkiezing van partijleden in de vertegenwoordigende lichamen;
 - c. het voeren van politieke actie;
 - d. het lidmaatschap van een verwante Europese politieke partij.
3. De vereniging beoogt niet het maken van winst met het totaal van haar activiteiten die erop gericht zijn om haar doelstelling te verwezenlijken of te bevorderen.

Artikel 3 Huishoudelijk Reglement

1. De landelijke ledenvergadering (het "congres") stelt het Huishoudelijk Reglement vast, dat gewijzigd kan worden door een besluit van het congres, genomen met een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.
2. Het Huishoudelijk Reglement mag niet in strijd zijn met de Statuten. Bevoegdheden, die de Statuten verlenen, worden nader uitgewerkt in het Huishoudelijk Reglement. Slechts die reglementen, die bij of krachtens deze statuten dan wel bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement kunnen worden vastgesteld door enig partij-orgaan, behoren tot de reglementen van de Partij en hebben als zodanig rechtskracht binnen de Partij.
3. In gevallen waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, en in spoedeisende onvoorziene gevallen beslist het Landelijk Bestuur, onverminderd zijn verantwoordelijkheid tegenover het congres.

Artikel 4 Uitgangspunten voor het huishoudelijk reglement

Het Huishoudelijk Reglement bevat regels omtrent de organisatie van de Partij, met als uitgangspunten:

- A. open kandidaatstelling, directe verkiezing van personen in partijfuncties, beperkte herkiesbaarheid in de zelfde partijfunctie en beperkte mogelijkheid om gelijktijdig meer dan één partijfunctie te bekleden;
- B. openbaarheid van vergaderingen en vergaderstukken; in het Huishoudelijk Reglement kan worden geregeld onder welke omstandigheden vergaderingen besloten kunnen zijn en wanneer bestuursstukken niet of beperkt openbaar zijn; alle overige vergaderingen kunnen niet besloten worden verklaard;
- C. dat alle ter vergadering aanwezige stemgerechtigde leden slechts één stem mogen uitbrengen en dat geen stem mag worden uitgebracht bij volmacht;
- D. vaststelling van kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende organen via directe en geheime verkiezingen door alle ter zake stemgerechtigde leden;
- E. dat besluiten, tenzij anders wordt vermeld, worden genomen met gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen;
- F. dat bepaalde besluiten aan een referendum zullen worden onderworpen.

Artikel 5 Lidmaatschap

1. Natuurlijke personen die redelijkerwijs geacht kunnen worden in te stemmen met de uitgangspunten van de Partij, kunnen lid van de Partij worden.

2. Leden zijn zij die zich als lid bij het Bestuur hebben aangemeld en door het Bestuur als zodanig tot de vereniging zijn toegelaten. Nadere regels hieromtrent worden gesteld bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement. Een besluit tot niet-toelating kan slechts worden genomen op gronden, ontleend aan het Huishoudelijk Reglement.
3. Door of namens het Bestuur worden geen mededelingen gedaan omtrent het lidmaatschap van de Partij aan andere dan de bevoegde partijorganen.

Artikel 6 Einde lidmaatschap

1. Het lidmaatschap eindigt door:
 - a. overlijden van het lid;
 - b. opzegging door het lid;
 - c. opzegging door de Partij;
 - d. ontzetting uit het lidmaatschap.
2. Opzegging van het lidmaatschap door het lid kan slechts schriftelijk geschieden uiterlijk op één maand voorafgaand aan de opgegeven datum.
3. Een besluit tot opzegging van het lidmaatschap door de Partij kan geschieden ingeval het lid:
 - a. ophoudt te voldoen aan de eisen aan het lidmaatschap in deze Statuten gesteld;
 - b. zijn financiële verplichtingen gedurende een in het Huishoudelijk Reglement bepaalde termijn niet nakomt;
 - c. zich zodanig gedraagt dat van de Partij redelijkerwijs niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren.
4. Ontzetting uit het lidmaatschap kan alleen worden uitgesproken wanneer een lid in strijd met de Statuten, reglementen of besluiten van de vereniging handelt, zoals onder meer in het geval dat, ondanks betalingsherinnering, de jaarlijkse bijdrage niet of niet tijdig wordt betaald of wanneer het lid de vereniging op onredelijke wijze benadeelt. De ontzetting geschiedt door het Landelijk Bestuur, dat het betrokken lid ten spoedigste van het besluit, met opgave van redenen in kennis stelt.
5. Van een besluit tot opzegging van het lidmaatschap door de Partij op grond dat redelijkerwijs van de Partij niet gevergd kan worden het lidmaatschap te laten voortduren en van een besluit tot ontzetting uit het lidmaatschap staat de betrokkene binnen vier weken na de ontvangst van de kennisgeving van het besluit beroep open bij het Geschillencollege. Hij wordt daartoe ten spoedigste schriftelijk van het besluit met opgave van redenen in kennis gesteld. Gedurende de beroepstermijn en hangende het beroep is het lid geschorst.
6. Beëindiging van het lidmaatschap op grond van het bepaalde in lid 1 sub c. of d. gaat in op de datum van het verstrijken van de beroepstermijn tegen het besluit dan wel indien beroep is ingesteld op de datum van de uitspraak.
7. Beëindiging van het lidmaatschap op grond van het bepaalde in lid 1 sub c. of d. ontslaat het lid niet van de verplichting tot betaling van de contributie over het lopende jaar.

Artikel 7 Onverenigbaarheden

Het lidmaatschap van de Partij is onverenigbaar met:

- A. de kandidaatstelling voor enige andere politieke partij of groepering voor een vertegenwoordigend orgaan indien de Partij vertegenwoordigd is of deelneemt aan de verkiezingen voor dat vertegenwoordigend orgaan;
- B. de vertegenwoordiging van enige andere politieke partij of groepering in een vertegenwoordigend orgaan, indien de Partij vertegenwoordigd is in dat vertegenwoordigend orgaan.

Artikel 8 Uitgangspunten van de partijorganisatie

1. De partijorganisatie kent drie algemene niveaus:
 - a. het landelijke niveau;
 - b. het regionale niveau;
 - c. het afdelingsniveau.

Een afdeling kan besluiten (een) deelafdeling(en) in te stellen. Het Huishoudelijk Reglement regelt de voorwaarden waaronder dat kan gebeuren. Leden kunnen overgaan tot de vorming van een al dan niet thema-afdeling. Bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement worden nadere regels gesteld.

2. Op ieder organisatieniveau bestaan tenminste twee algemene organen, te weten:
 - a. de ledenvergadering als het hoogste orgaan voor het betreffende organisatieniveau;
 - b. het bestuur, dat rechtstreeks door de bij dat organisatieniveau behorende leden wordt gekozen.
3. Het congres, de ledenvergadering op landelijk niveau, is het hoogste orgaan voor de Partij als geheel, het Landelijk Bestuur is het hoogste bestuursorgaan voor de Partij als geheel.

4. De Partij kent als bijzonder orgaan het geschillencollege.
5. Bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement wordt de nadere inrichting van elk organisatieniveau geregeld, waarbij:
 - a. het Landelijk Bestuur een het gehele land dekkende indeling in regio's vaststelt op basis van in het Huishoudelijk Reglement vastgelegde criteria ten behoeve van het bestuurlijke middenniveau;
 - b. ieder regiobestuur een in het gehele gebied dekkende indeling in afdelingen vaststelt op basis van in het Huishoudelijk Reglement vastgelegde criteria ten behoeve van het bestuurlijke basisniveau. Ieder regiobestuur kan in samenspraak met een aanpalend regiobestuur besluiten een regio overschrijdende afdeling op te nemen;
 - c. ieder afdelingsbestuur de bevoegdheid heeft een het gehele gebied dekkende indeling in deelafdelingen vast te stellen op basis van in het Huishoudelijk Reglement vastgelegde criteria.
6. Partijfuncties zijn alle functies binnen de in dit artikel genoemde algemene en bijzondere organen, alsmede binnen alle overige bij of krachtens deze statuten dan wel het Huishoudelijk Reglement ingestelde organen, met uitzondering van de ledenvergaderingen.
7. De maximale zittingstermijn in enig bestuur of orgaan van de ledenvergadering is zes jaar ongeacht de functie.

Artikel 9 Vertegenwoordiging in rechte

1. Het Bestuur vertegenwoordigt de vereniging.
2. De vertegenwoordigingsbevoegdheid komt mede toe aan twee bestuurders tezamen, waarvan in elk geval een de voorzitter of de vicevoorzitter is.
3. Het Bestuur kan de penningmeester machtigen om betalingsopdrachten namens de Partij te ondertekenen.
4. Het Bestuur kan de volmacht verlenen aan een of meer bestuursleden alsook aan anderen, om de Partij binnen de grenzen van die volmacht te vertegenwoordigen.
5. In afwijking van lid 1 en lid 2 is de voorzitter of een door hem aan te wijzen andere persoon, bevoegd tot het tekenen van de machtiging om kandidatenlijsten onder de naam van de Partij aan verkiezingen te laten deelnemen.
6. Geen enkel bij of krachtens deze Statuten of het Huishoudelijk Reglement in te stellen orgaan heeft zelfstandige rechtspersoonlijkheid, tenzij dit nadrukkelijk in deze statuten is vermeld.

Artikel 10 De ledenvergadering

1. De ledenvergadering vindt plaats in een door het Bestuur aan te wijzen locatie in Nederland.
2. De ledenvergadering komt zo vaak bijeen als bij of krachtens in het Huishoudelijk Reglement is geregeld, doch tenminste twee keer per jaar. Aan haar komen alle bevoegdheden toe die niet door de wet of de Statuten aan andere organen zijn opgedragen. De ledenvergadering kan slechts besluiten nemen over onderwerpen, waarbij in de tevoren aan alle leden toegezonden agenda is opgenomen dat besluitvorming zal plaatsvinden.
3. Tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald worden besluiten met een gewone meerderheid van stemmen genomen.
4. Het Bestuur roept de ledenvergadering regelmatig bijeen, doch in elk geval indien tenminste vijf percent van de stemgerechtigde leden, of, indien zulks minder is, tenminste zeventienvijftig stemgerechtigde leden daarom verzoekt. Bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement worden nadere regels gesteld omtrent bijeenroeping, aankondiging, agenda, leiding van de vergadering en de wijze waarop besluiten worden genomen, met dien verstande dat bijeenroeping in ieder geval geschiedt door schriftelijke kennisgeving aan de leden.

Artikel 11 De commissies van de ledenvergadering

Voor zover niet tredend in de bevoegdheden van de algemene en bijzondere organen genoemd in artikel 8, kan de ledenvergadering commissies dan wel advies- en/of overlegraden instellen ter uitvoering van de door deze ledenvergadering nader omschreven opdrachten. De ledenvergadering stelt in elk geval al dan niet permanent een financiële commissie en een verkiezingscommissie in. Samenstelling, bevoegdheden en verplichtingen van de commissies van de ledenvergadering en raden van de ledenvergadering worden geregeld bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement dan wel in het instellingsbesluit. Ten aanzien van de duur van het lidmaatschap van deze organen kan niet worden geregeld dat deze de termijn van drie jaren overschrijdt, met uitzondering van de mogelijkheid van de eenmalige aansluitende herverkiezing.

Artikel 12 De landelijke Besluitvormingscommissie

1. De landelijke Besluitvormingscommissie bereidt de besluitvorming voor het congres voor, bewaakt daarbij de overeenstemming met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement. De Besluitvormingscommissie beslist ter vergadering, indien wordt gestemd over een niet schriftelijk vastgesteld voorstel, over de formulering daarvan. De Besluitvormingscommissie stelt de notulen van het congres of de uitkomst van het referendum vast. De Besluitvormingscommissie draagt zorg voor de procedures rond raadplegingen en behandeling van amendementen, zoals verder uitgewerkt in het Huishoudelijk Reglement.
2. De landelijke Besluitvormingscommissie is belast met de bewaking van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement voor de gehele Partij.

Artikel 13 De verkiezingscommissie

1. Een verkiezingscommissie is belast met de organisatie van de verkiezing van leden van besturen en commissies en vertegenwoordigers.
2. De verkiezingscommissie beslist bindend omtrent de uitslag van verkiezingen voor leden van besturen en commissies en vertegenwoordigers, die tijdens ledenvergaderingen worden gehouden.
3. Op decentraal niveau kan het bestuur niet worden aangewezen als verkiezingscommissie binnen de eigen bestuurseenheid.
4. De Landelijke Verkiezingscommissie is belast met de bewaking van de verkiezingsprocedures voor de gehele Partij.

Artikel 14 Het bestuur

1. De leden van de Partij op elk niveau kiezen rechtstreeks het bestuur op dat niveau op een nader bij het Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze.
2. Ontslag van de leden van het bestuur geschiedt door de ledenvergadering op een nader in het Huishoudelijk Reglement te bepalen wijze.
3. Het bestuur bestaat, zo mogelijk, uit een oneven aantal leden. De samenstelling en het aftreden van het bestuur geschiedt op een bij Huishoudelijk Reglement vast te stellen wijze.

Artikel 15 Taken bestuur

1. Het bestuur op elk niveau heeft, naast het in algemene zin leiding geven aan de Partij, in elk geval de verantwoordelijkheid dat aan de ledenvergadering worden voorgelegd:
 - a. voorstellen met betrekking tot de begroting;
 - b. de jaarrekening;
 - c. voorstellen met betrekking tot reglementen;
 - d. voorstellen met betrekking tot het politiek programma.Na goedkeuring van de ledenvergadering dienen afdelingsbesturen en regiobesturen hun begroting en hun jaarrekening eveneens voor te leggen aan het Landelijk Bestuur.
2. Bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement worden nadere regels gesteld omtrent taak en omvang van elk bestuur, alsmede de wijze waarop de taak wordt uitgeoefend en hoe en wanneer omtrent de taakuitoefening verantwoording aan de leden wordt afgelegd; in ieder geval gaat de jaarlijks in te dienen begroting vergezeld van beleidsvoornemens.

Artikel 16 Bijzondere taken Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur is belast met de algemene leiding van de Partij en met de uitvoering van de besluiten van het congres.
2. Het Landelijk Bestuur is bevoegd aanvullende reglementen vast te stellen voor huishoudelijke en politieke vergaderingen, mits deze niet in strijd zijn met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 17 Verenigingsjaar

Het verenigings- en boekjaar is gelijk aan het kalenderjaar.

Artikel 18 Geldmiddelen

1. De geldmiddelen van de Partij bestaan uit:
 - a. contributies;
 - b. donaties;
 - c. erfstellingen, met dien verstande dat erfstellingen niet anders kunnen worden aanvaard dan onder het voorrecht van boedelbeschrijving, en legaten;
 - d. schenkingen;
 - e. subsidies van overheidswege;
 - f. alle overige baten.

2. Het Landelijk Bestuur weigert een financiële bijdrage wanneer, naar inzicht van tenminste eenderde van de leden van het Landelijk Bestuur, daardoor de politieke onafhankelijkheid van de Partij in gevaar kan worden gebracht.
3. De contributieverplichtingen worden vastgesteld door het congres op voorstel van het Landelijk Bestuur.

Artikel 19 De financiële commissie

1. Een financiële commissie is belast met het financiële toezicht op het bestuur.
2. De ledenvergadering verleent aan het bestuur, al of niet voorwaardelijk, décharge over het gevoerde beheer, zoals een en ander nader is geregeld in het Huishoudelijk Reglement; de ledenvergadering gaat hiertoe niet eerder over dan nadat de financiële commissie, aan wie het financiële toezicht op het bestuur is opgedragen, daarover heeft gerapporteerd.
3. De landelijke financiële commissie kan richtlijnen uitvaardigen ten behoeve van de financieel toezichthoudende taak voor de gehele Partij.

Artikel 20 Kandidaatstelling en interne verkiezingen

1. Het lidmaatschap van de Partij is vereist om kandidaat te staan voor en de Partij te vertegenwoordigen in enig vertegenwoordigend orgaan, en is tevens vereist om kandidaat te staan voor en lid te zijn van enig bestuursorgaan binnen de Partij.
2. Leden, die voor enige partijfunctie binnen de Partij of namens de Partij voor een lidmaatschap van enig vertegenwoordigend lichaam in aanmerking wensen te komen, moeten een door het Landelijk Bestuur opgestelde verklaring ondertekenen, waaruit blijkt dat zij niet betrokken zijn geweest bij handelingen, uitingen of voorvallen, waaruit een fascistische of racistische gezindheid blijkt.
3. Kandidaten voor vertegenwoordigende functies moeten verklaren dat zij bereid zijn een van toepassing zijnde afdrachtregeling toe te passen en bereid zijn toepassing te geven aan een bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement voorziene voorkeurstemregeling.
4. Overige vereisten inzake lidmaatschapstermijnen bij kandidaatstellingen worden geregeld in het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 21 Beroep op het Geschillencollege

Tegen beslissingen van of namens partijorganen, anders dan het congres, die de rechtspositie van een lid of een ander partijorgaan raken, staat voor leden en partijorganen beroep open bij het Geschillencollege. Onder lid wordt mede verstaan de kandidaat die niet voldoet aan de lidmaatschapstermijnen zoals nader beschreven in het Huishoudelijk Reglement alsmede degene die niet als lid is toegelaten. Met een beslissing wordt gelijkgesteld de al dan niet uitdrukkelijke weigering een beslissing te nemen. Bij of krachtens het Huishoudelijk Reglement worden nadere regels gesteld, waarin ook de beslechting van andere geschillen aan het Geschillencollege kan worden opgedragen.

Artikel 22 Wijziging van de Statuten

1. Wijziging van deze Statuten is mogelijk door een besluit van het congres waarin tenminste vierhonderdvijftig stemgerechtigde leden of, indien zulks minder is, drie percent van de stemgerechtigde leden bijeen is, genomen met gewone meerderheid van de uitgebrachte stemmen. Voor een wijziging van artikel 23, eerste lid, is een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen noodzakelijk.
2. Een wijziging treedt niet eerder in werking nadat een notariële akte is opgemaakt.

Artikel 23 Ontbinding van de Partij

1. Een besluit tot ontbinding van de Partij wordt door het congres waarin tenminste vijftig percent van de stemgerechtigde leden bijeen is, genomen met tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen.
2. Het Bestuur stelt bij het besluit tot ontbinding de bestemming van het overschot na vereffening vast. De bestemming is zoveel mogelijk in overeenstemming met het doel van de vereniging, met dien verstande dat het overschot besteed wordt aan:
 - a. een algemeen nut beogende instelling, als bedoeld in artikel 5b van de Algemene wet inzake Rijksbelastingen of een daarvoor in de plaats tredende bepaling, met een soortgelijke doelstelling, of;
 - b. een buitenlandse instelling die uitsluitend of nagenoeg uitsluitend het algemeen nut beoogt en die een soortgelijke doelstelling heeft.
3. Bij ontbinding van de Partij geschiedt de liquidatie door het Landelijk Bestuur.

Artikel 24 Quorum bij wijziging van de Statuten of ontbinding van de Partij

1. Een besluit als bedoeld in artikel 22 of artikel 23 kan alleen worden genomen indien het congres is bijeengeroepen met de mededeling dat aldaar een dergelijk besluit zal worden

voorgesteld. De termijn voor bijeenroeping tot een zodanig congres bedraagt tenminste dertig dagen.

2. Indien aan de quorumvereisten bij dat congres niet wordt voldaan, wordt in het geval van artikel 22 de besluitvorming verdaagd naar een eerstvolgend congres en in het geval van artikel 23 op een termijn van dertig dagen een nieuw congres uitgeschreven met dezelfde agenda, waarbij aan de stemgerechtigde leden wordt gemeld dat het vereiste quorum dan niet aanwezig hoeft te zijn voor het nemen van rechtsgeldige beslissingen.
3. De letterlijke tekst van een voorstel tot wijziging van Statuten of Huishoudelijk Reglement of tot ontbinding der partij wordt:
 - a. tenminste veertien dagen voor het congres bij het Landelijk Bureau ter inzage gelegd en aan de regiobesturen toegezonden, dan wel op de website van de Partij gepubliceerd en;
 - b. op het congres beschikbaar gesteld.

Huishoudelijk Reglement

Dit Huishoudelijk Reglement is voor het laatst gewijzigd tijdens Congres 106, gehouden op 18 november 2017 in Leeuwarden.

Hoofdstuk 1 Algemeen

Artikel 1.1 Begrippen en definities

1. Dit en geen ander reglement kan worden aangehaald als het “Huishoudelijk Reglement” van de Partij. Tenzij in dit reglement uitdrukkelijk wordt verwezen naar artikelen uit de Statuten, hebben de verwijzingen betrekking op het Huishoudelijk Reglement.
2. In dit reglement wordt verstaan onder de Statuten de Statuten van de Politieke Partij Democraten 66.
3. In dit reglement wordt verstaan onder Partij, de Politieke Partij Democraten 66 als bedoeld in artikel 1 van de Statuten.
4. In dit reglement worden de begrippen gehanteerd in de betekenis van de Statuten en wordt vervolgens verstaan onder:
 - a. **amendement:** een voorstel tot wijziging van, schrapping van (een deel van), toevoeging aan dan wel in het in z'n geheel vervangen van een voorgelegde tekst;
 - b. **congresleiding:** de gezamenlijke voorzitters van het betreffende congres;
 - c. **décharge:** de ontheffing van een penningmeester van de aansprakelijkheid voor het financiële beheer, nadat betrokkene daaromtrent verantwoording heeft afgelegd;
 - d. **fungerend voorzitter:** diegene die de feitelijke leiding van een vergadering heeft;
 - e. **gemeentelijke verkiezingen:** verkiezingen voor een gemeenteraad;
 - f. **gewoon lid:** het lid van de Partij;
 - g. **kandidaat:** lid dat zich heeft aangemeld voor een vacature in bestuur of commissie binnen de Partij danwel voor een vertegenwoordigende functie namens de Partij, die door de verkiezingscommissie is geaccepteerd of reeds door de leden als kandidaat is gekozen;
 - h. **landelijke verkiezingen:** verkiezingen voor beide kamers der Staten-Generaal en het Europees Parlement;
 - i. **motie:** een voorstel tot het doen van een algemene uitspraak, ofwel een verzoek of een opdracht tot een bepaalde handeling en heeft geen gevolgen voor de formulering van de alsdan ter besluitvorming voorgelegde voorstellen;
 - j. **actueel politieke motie:** een politieke motie betreffende een zaak, waarbij zich tussen twee dagen voor sluiting van de gewone politieke moties en dag van indiening van de actueel politieke moties, zoals bepaald in het congresreglement, een politiek feit heeft voorgedaan en waarbij de behandeling van de motie niet kan wachten tot het volgende congres;
 - k. **overeenkomstig bestuur:** het bestuur als bedoeld in artikel 8, tweede lid, sub b van de Statuten;
 - l. **ondersteuningsverklaring:** de verklaring die een kandidaat-lijsttrekker nodig heeft bij de kandidaatstelling voor een vertegenwoordigend lichaam;

- m. **partijblad:** het partijblad als bedoeld in artikel 1.4;
 - n. **partijorganen:** alle organen van de Partij, die genoemd worden in artikel 8 van de Statuten, dan wel door de in dit artikel genoemde organen zijn ingesteld;
 - o. **digitale stemming:** de stemming via het e-votingssysteem met de mogelijkheid voor leden zonder mailadres om hun stem per post uit te brengen;
 - p. **provinciale verkiezingen:** verkiezingen voor provinciale staten of andere regionale volksvertegenwoordigingen;
 - q. **landelijke programmacommissie:** de programmacommissie als bedoeld in artikel 7.2;
 - r. **resolutie:** (een voorstel tot het nemen van) een besluit, waarin de hoofdlijnen van een politiek programmatisch standpunt zijn vervat;
 - s. **landelijk bureau:** de uitvoeringsorganisatie van het Landelijk Bestuur zoals bedoeld in artikel 4.1 lid 9 van het Huishoudelijk Reglement;
 - t. **voordracht:** niet bindende aanbeveling aan het tot verkiezing of benoeming bevoegde orgaan door het daartoe aangewezen orgaan welke minimaal één kandidaat vermeldt en meer dan het aantal te verkiezen of benoemen kandidaten mag vermelden;
 - u. **voorkeursactie:** een communicatie uiting ten gunste van één of meer kandidaten voor een bestuursfunctie dan wel een vertegenwoordigende functie namens de Partij;
 - v. **website:** de website van de Partij als bedoeld in artikel 1.5, dan wel de website van het overeenkomstig organisatieniveau.
5. In dit reglement betekenen de volgende begrippen:
- a. **goedkeuren** respectievelijk **niet goedkeuren:** het zonder aanbrengen van wijzigingen in zijn geheel aanvaarden respectievelijk verwerpen van voorstellen;
 - b. **in overeenstemming met:** dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen inzake de uitoefening van hun taken of bevoegdheden niet eerder kunnen handelen dan nadat daartoe toestemming is verkregen van de met name genoemde andere partijorganen of partijfunctionarissen, zonder dat daarbij deze laatsten aan één van de betrokken ander(en) iets kunnen opleggen, doch wèl een veto kan uitspreken;
 - c. **in overleg met:** de partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, elk een eigen bevoegdheid of taak hebben, die ze echter niet anders kan uitoefenen dan dat daarover, met behoud van ieders eigen verantwoordelijkheid, afstemming in termen van taakverdeling en coördinatie met de ander(en) is geschied;
 - d. **na overleg met:** dat partijorganen, dan wel partijfunctionarissen, andere organen of functionarissen dienen te horen doch onder volledig behoud van eigen bevoegdheden beslissingen nemen, doch daarbij verplicht zijn de standpunten van die ander(en) in overweging te nemen en daar gemotiveerd op te reageren;
 - e. **vaststellen:** dat de ledenvergadering wijzigingen kan aanbrengen (recht van amendement) in voorstellen.

Artikel 1.2 Wijze van besluitvorming

1. Besluiten worden genomen met een gewone meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen behalve waar het gaat om besluiten over ontbinding van de Partij, een afdeling of een thema-afdeling. Er wordt niet blanco gestemd.
2. Ieder stemgerechtigd lid in het desbetreffende partijorgaan mag slechts één stem uitbrengen. Stemmen kunnen niet worden uitgebracht bij volmacht.
3. Een besluit van een bestuur of een commissie van een ledenvergadering is slechts dan rechtsgeldig indien tenminste de helft van de leden van dat orgaan aan de stemming heeft deelgenomen.
4. Besluitvorming binnen een bestuur, het Geschillencollege, een commissie of een thema-afdeling kan naast op de in dit reglement voorgeschreven wijze ook digitaal, per post of telefonisch plaatsvinden.
5. Indien wordt overgegaan tot een digitale stemming worden alle stemgerechtigde leden op het overeenkomstige niveau in de gelegenheid gesteld digitaal hun stem uit te brengen middels het door het Landelijk Bestuur beschikbaar gestelde e-votingsstelsel, welke door de Landelijke Verkiezingscommissie is goedgekeurd. Leden zonder e-mailadres ontvangen een stembiljet per post. Het tot uitschrijven van een stemming bevoegde orgaan kan bepalen dat de stemming geheel per post geschiedt.
6. Elk besluit genomen door een partijorgaan of commissie wordt desgevraagd aan leden verstrekt, tenzij het besluit in een besloten deel van een vergadering genomen is.
7. Beslissingen van besturen of commissies waartegen beroep openstaat dienen gemotiveerd te zijn. Beroepstermijnen vangen aan met de bekendmaking.

Artikel 1.3 Berichtenverkeer

1. Correspondentie aan een partijorgaan kan geschieden per e-mail, post of fax gericht aan het door of namens dit orgaan aangegeven adres van dat orgaan.
2. Het uitbrengen van een stem in een digitale ledenraadpleging kan uitsluitend elektronisch plaatsvinden tenzij het bestuur een andere wijze van uitbrenging heeft vastgesteld.
3. Ten aanzien van berichten die voor een bepaald tijdstip moeten worden gegeven, geldt dat het bericht voor sluiting van de termijn op het ontvangstadres moet zijn ontvangen. De ontvangstadministratie van het partijorgaan is bindend, tenzij de verzender een eerdere ontvangst kan aantonen.
4. Termijnen langer dan zeven dagen en tegelijkertijd korter dan vier weken die eindigen op een zaterdag of zondag of op een op grond van de Algemene Termijnenwet erkende algemene feestdag worden verlengd tot de eerstvolgende werkdag.
5. Publicatie, bekendmaking en toezending van voorstellen en mededelingen door besturen en commissies kan geschieden via e-mail, post of fax, via het publiceren in het partijblad of via het plaatsen op de website van het betreffende orgaan. Van plaatsing op de website wordt mededeling gedaan per e-mail aan alle leden die hun e-mailadres bij het Landelijk Bureau hebben laten registreren. Indien publicatie, bekendmaking en toezending niet geschieden per post, worden de desbetreffende voorstellen op aanvraag tegen kostprijs aan een lid toegestuurd.

Partijpublicaties

Artikel 1.4 Partijblad

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor een regelmatige uitgave van een partijblad, dat gratis aan alle leden wordt toegezonden.
2. Het Landelijk Bestuur kan verantwoordelijkheden voor het partijblad aan een redactieraad mandateren en regelt indien het dat doet, de samenstelling, taak en bevoegdheden van deze redactieraad in een redactiestatuut.

Artikel 1.5 Website

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor aanwezigheid van de Partij op het internet door middel van een website en door middel van verspreiding van digitale uitgaven via e-mail, die op verzoek kunnen worden toegezonden. Het Landelijk Bestuur is bevoegd deze aanwezigheid gezamenlijk te verzorgen met één of meer van de fracties in een van de Kamers der Staten-Generaal of de delegatie in het Europees Parlement of een ander partijorgaan.
2. Het Landelijk Bestuur kan verantwoordelijkheden voor de website mandateren aan een redactieraad. In dat geval regelt het de samenstelling, taak en bevoegdheden van deze redactieraad in een redactiestatuut.

Raadplegingen

Artikel 1.6 Referendum

1. Nadat een ledenvergadering een besluit heeft genomen kan deze ledenvergadering alsmede het verantwoordelijk bestuur eigener beweging binnen zes weken nadat het besluit is genomen een referendum uitschrijven. Het in een referendum voor te leggen besluit kan geen betrekking hebben op wijzigingen van de statuten, huishoudelijk reglement, de begroting of personen.
2. Voorts wordt ten aanzien van de in het eerste lid genoemde besluiten een referendum uitgeschreven op een uiterlijk vier weken nadat het besluit is genomen bij het bestuur ingediend verzoek gedaan en ondertekend door:
 - a. de fractie in het vertegenwoordigend lichaam op het overeenstemmende organisatieniveau;
 - b. tenminste drie procent van de stemgerechtigde leden, of indien zulks meer is, vijftien stemgerechtigde leden, op het overeenstemmende organisatieniveau.

Artikel 3.4, tweede lid, en de overeenstemmende bepalingen uit het standaardreglement voor afdelingen en regio's zijn van overeenkomstige toepassing.

3. Indien op het tijdstip als bedoeld het tweede lid het quorum als bedoeld in sub b niet gehaald is, krijgen de indieners van een desondanks ingediend verzoek dat is ondertekend door tenminste één procent van de stemgerechtigde leden, een aanvullende termijn van twee weken om het quorum te halen en het verzoek opnieuw in te dienen.
4. Het referendum vindt plaats door middel van een digitale stemming.
5. Hiertoe zendt de Besluitvormingscommissie aan alle stemgerechtigde leden het door de ledenvergadering genomen besluit, de vraagstelling "stemt u in met het bijgevoegde besluit", het advies van het bestuur alsmede een stembiljet.
6. In een zitting binnen 24 uur na sluiting van de digitale stemming bepaalt de Besluitvormingscommissie de uitslag van het referendum. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. De landelijke Besluitvormingscommissie stelt het model van het

proces-verbaal vast. Bij het bepalen van de uitslag worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen die voor sluiting van de digitale stemming zijn ontvangen.

7. Het referendum is slechts geldig indien tenminste tien procent van de stemgerechtigde leden of, indien zulks meer is een aantal leden dat overeenstemt met het aantal leden dat de desbetreffende ledenvergadering heeft bijgewoond, een stembiljet heeft ingezonden.
8. Het resultaat van het referendum is bindend. Hangende de uitslag van het referendum is de uitvoering van het besluit geschorst. Indien het besluit door het referendum wordt verworpen, dan heeft het besluit geen rechtskracht. Wordt het bevestigd, dan werkt het besluit vanaf moment dat de ledenvergadering het besluit nam.
9. De ledenvergadering en het verantwoordelijk bestuur kunnen eigener beweging besluiten ten aanzien van een conceptbesluit inhoudende een politieke stellingname een referendum uit te schrijven. Voorts wordt ten aanzien van een door de aanvragers geformuleerd conceptbesluit inhoudende een politieke stellingname een referendum uitgeschreven op een bij het bestuur ingediend verzoek gedaan en ondertekend door:
 - a. de fractie in het vertegenwoordigende lichaam op het overeenkomstige organisatieniveau;
 - b. tenminste drie procent van de stemgerechtigde leden, of indien zulks meer is, vijftien stemgerechtigde leden, op het overeenstemmende organisatieniveau.
10. Het tweede lid, tweede zin, vierde, vijfde en zesde lid zijn van overeenkomstige toepassing. Voor de geldigheid van een in dit lid bedoeld referendum geldt geen quorum. Een in een referendum aangenomen besluit geldt als een besluit van de ledenvergadering.

Artikel 1.7 Ledenraadpleging

1. Ieder bestuur is bevoegd over te gaan tot de invoering van de ledenraadpleging. Indien het daartoe overgaat stelt het bestuur een regeling vast, waarin regelingen worden getroffen voor:
 - a. de vereisten waaraan een verzoek om een ledenraadpleging moet voldoen;
 - b. het quorum voor de geldigheid van de uitslag;
 - c. de onderwerpen waarover een ledenraadpleging mogelijk is;
 - d. de wijze waarop de vraagstelling wordt vastgesteld;
 - e. de wijze waarop de informatievoorziening omtrent de ledenraadpleging plaatsvindt;
 - f. de wijze waarop de digitale stemming, zo nodig in afwijking van artikel 1.2, vijfde lid, wordt ingericht.

Hoofdstuk 2 Het lidmaatschap

Artikel 2.1 Aanvang lidmaatschap

1. Aanmelding voor het lidmaatschap geschiedt bij het Landelijk Bureau. Het Landelijk Bestuur kan, indien de redelijkheid en de billijkheid dat eisen, alvorens te besluiten tot toelating van een lid of een groep leden, een onderzoek (doen) instellen. De betrokkene wordt na het besluit tot onderzoek onverwijld op de hoogte gesteld van het instellen van dit onderzoek. Dit besluit kan binnen zes weken na registratie van de aanmelding genomen worden. Het onderzoek zelf dient binnen een maand te zijn afgerond.
2. Het lidmaatschap gaat in op de registratiedatum van ontvangst van de aanmelding, mits de eerste contributiebetaling binnen de gestelde termijnen bij de landelijke penningmeester is binnengekomen, dan wel op het tijdstip van het bestuursbesluit tot toelating. Indien het Landelijk Bestuur op grond van onderzoek besluit tot niet-toelating als lid, wordt een eventueel reeds betaalde contributie gerestitueerd en wordt het lidmaatschap geacht niet te zijn ingegaan.
3. Na afvoering als lid wegens contributieschuld wordt het lidmaatschap geacht wederom in te gaan op de datum waarop de contributieschuld is voldaan.

Artikel 2.2 Besluit tot niet-toelating

Het besluit tot niet-toelating als lid als bedoeld in artikel 5, tweede lid, van de Statuten, tot opzegging of ontzetting als lid, zoals bedoeld in artikel 6, eerste lid, sub c en d van de Statuten, alsmede tot opschorting als bedoeld in artikel 8.2, derde lid, dient onder vermelding van de gronden onverwijld, doch in elk geval binnen één maand aan het desbetreffende lid te worden bekendgemaakt. Het besluit tot niet-toelating als lid en tot ontzetting worden met bericht van ontvangst en onder vermelding van de beroepsmogelijkheid, aan de betrokkene bekendgemaakt.

Artikel 2.3 Lidmaatschapsrechten

1. Met inachtneming van het in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement bepaalde, heeft ieder lid het recht:
 - a. alle ledenvergaderingen bij te wonen, aan de discussie deel te nemen en te stemmen in die vergaderingen waarvan het als zodanig deel uitmaakt; een lid is stemhebbend in slechts één binnen- of buitenlandse afdeling en in slechts één regio;
 - b. zijn stem uit te brengen bij de aanwijzing van kandidaten die door de Partij gesteld worden bij de verkiezing voor een vertegenwoordigend lichaam;
 - c. kandidaat te staan voor bestuursfuncties;
 - d. kandidaat te staan voor verkiezing in bijzondere organen, commissies en raden van de Partij;
 - e. kandidaat te staan namens de Partij voor een vertegenwoordigend lichaam;
 - f. bestuursvergaderingen, na voorafgaande melding bij het bestuur, als toehoorder bij te wonen, met dien verstande, dat de fungerend voorzitter in bijzondere gevallen de vergadering geheel of gedeeltelijk besloten kan doen verklaren.
2. De rechten aan het lidmaatschap verbonden, kunnen worden uitgeoefend zodra aan de contributieverplichting is voldaan. Een lid kan deelnemen aan besluitvorming als hij voorafgaand aan de opening van de ledenvergadering, dan wel digitale of poststemming aan zijn contributieverplichtingen heeft voldaan.
3. De rechten verbonden aan het lidmaatschap zijn niet overdraagbaar.

Artikel 2.4 Lidmaatschap politiek bestuurder

Het uitgangspunt is dat een bestuurder die namens de Partij een politiek-bestuurlijke functie bekleedt of gaat bekleden lid is van de Partij danwel bij benoeming het lidmaatschap van de Partij aangaat. Uitzonderingen op dit uitgangspunt zijn mogelijk in welk geval tussen de bestuurder en de Partij schriftelijke afspraken worden gemaakt over het toepassen van een afdrachtregeling en het onderschrijven van de uitgangspunten van de Partij.

Artikel 2.5 Onverenigbaarheden

1. Het kandidaat zijn voor en vertegenwoordigen van de Partij in enig vertegenwoordigend orgaan is onverenigbaar met het lidmaatschap van enige andere landelijke politieke partij dan wel van enige politieke partij of groepering, specifiek voor dat vertegenwoordigend orgaan.
2. Het kandidaat zijn voor en het lidmaatschap van enig bestuursorgaan binnen de Partij is onverenigbaar met het lidmaatschap van enige andere landelijke politieke partij dan wel van enige politieke partij of groepering, specifiek voor het vertegenwoordigend orgaan op overeenkomstig niveau.
3. Het lidmaatschap van het Europees Parlement, de Eerste en Tweede Kamer der Staten-Generaal, provinciale staten, openbare lichamen en gemeenteraden, dan wel ander direct gekozen vertegenwoordigende functie is onderling onverenigbaar. Daarnaast zijn politiek-bestuurlijke functies, zoals wethouder, burgemeester, Commissaris van de Koning, Gedeputeerde, dijkgraaf, leden dagelijks bestuur waterschappen, staatssecretaris of minister onverenigbaar met volksvertegenwoordigende functies in een andere bestuurslaag.
4. Het lidmaatschap van een vertegenwoordigend lichaam is onverenigbaar met het lidmaatschap van het bestuur op overeenkomstig niveau.
5. Indien een lid tevens lid is van een gemeentelijke politieke partij of groepering terwijl de Partij in de raad van die gemeente is vertegenwoordigd of aan de verkiezingen voor die raad beoogt deel te nemen, zijn de lidmaatschapsrechten op het betreffende afdelingsniveau opgeschort. Deze bepaling is van overeenkomstige toepassing op de vertegenwoordigende organen met betrekking tot het deelafdelingsniveau.
6. Het lidmaatschap van de verkiezingscommissie is op overeenkomstig niveau onverenigbaar met het kandidaat zijn voor een vertegenwoordigend lichaam en het lidmaatschap van een lijstadviescommissie op hetzelfde niveau. Het kandidaat zijn schorst het lidmaatschap van de commissie op tot het moment van vaststelling van de uitslag van de verkiezing. Op landelijk niveau is het lidmaatschap van de verkiezingscommissie onverenigbaar met het lidmaatschap van het Landelijk Bestuur.
7. Het lidmaatschap van een bestuur is onverenigbaar met het lidmaatschap van een bestuur op enig ander niveau, met uitzondering van het bestuur van een thema-afdeling.
8. Het bestuur kan niet worden aangemerkt als verkiezingscommissie binnen de eigen bestuursseenheid.
9. Indien een lid van een bestuur zich kandideert voor een vertegenwoordigend orgaan op hetzelfde niveau, worden zijn werkzaamheden als bestuurslid opgeschort.

Hoofdstuk 3 Het landelijk congres

Artikel 3.1 Samenstelling, taken en bevoegdheden van het congres

1. De landelijke ledenvergadering (het congres) wordt gevormd door de gewone leden van de Partij.
2. Het congres heeft tenminste tot taak:
 - a. het kiezen van de leden van het Landelijk Bestuur en de commissies van de ledenvergadering;
 - b. het vaststellen van de landelijke verkiezingsprogramma's;
 - c. het kiezen van de lijsttrekker bij landelijke en Europese verkiezingen;
 - d. het al dan niet bevestigen van de door een fractie in de Staten-Generaal of de delegatie in het Europees Parlement gekozen voorzitter, indien deze niet bij de daaraan voorafgaande verkiezingen tot lijsttrekker is gekozen;
 - e. het vaststellen van de begroting, alsmede het goedkeuren van de jaarrekening en voorts overige politieke, organisatorische en financiële besluiten te nemen;
 - f. het kiezen van de leden van het Geschillencollege op een wijze als nader bij of krachtens dit reglement geregeld;
 - g. het vaststellen van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement;
 - h. het vaststellen van de jaarlijkse contributieverplichting en het vaststellen van de jaarlijkse verdeling van de financiële bijdrage van het Landelijk Bestuur over de regio's en afdelingen;
 - i. het op voorstel van het Landelijk Bestuur besluiten tot het aangaan of beëindigen van het lidmaatschap van andere verenigingen, daaronder begrepen internationale verenigingen van partijen en Europese politieke partijen.

Artikel 3.2 Benoeming leden commissies en Geschillencollege

1. Het congres benoemt de leden van de landelijke Besluitvormingscommissie, de landelijke financiële commissie, de Landelijke Verkiezingscommissie en het Geschillencollege. Deze commissies hebben minimaal drie en maximaal zeven leden en het Geschillencollege minimaal zeven en maximaal vijftien leden. De voorzitters van deze organen zijn verantwoordelijk voor het functioneren van het betreffende orgaan, leggen jaarlijks verantwoording af aan het congres en voeren namens het betreffende orgaan het overleg met het Landelijk Bestuur.
2. Indien het congres een commissie of een adviesraad instelt, omschrijft het in zijn besluit de taak, samenstelling en bevoegdheden van deze commissie en kiest het de voorzitter en de leden ervan. Een commissie ad hoc bestaat uit een oneven aantal leden en blijft werkzaam tot verslag aan de leden is uitgebracht via website, Democraat of congres.

Artikel 3.3 Bijeenroepen congres door Landelijk Bestuur

1. Het congres wordt tenminste tweemaal en indien wenselijk vaker per jaar door het Landelijk Bestuur bijeengeroepen.
2. Het Landelijk Bestuur kan om zwaarwegende redenen en op basis van een gemotiveerd besluit het congres in speciale zitting bijeenroepen om over één of meer geagendeerde onderwerpen te beraadslagen. De speciale zitting volgt de gebruikelijke vergaderwijze van een congres, met uitzondering van de termijnen en vereisten in dit artikel en de artikelen 3.8 tot en met 3.12. De besluitvormingstermijnen worden door het Landelijk Bestuur bij congresreglement geregeld. De agenda van de speciale zitting en het congresreglement zijn uiterlijk één week voor de aanvang in het bezit van de leden. De leden bijeen in speciale zitting kunnen rechtsgeldige besluiten nemen.

Artikel 3.4 Bijeenroepen congres op verzoek

1. Voorts wordt het congres ter behandeling van een of meer aangegeven onderwerpen binnen drie maanden bijeengeroepen op verzoek van:
 - a. een van de kamerfracties van de Partij dan wel de delegatie van de Partij in het Europees Parlement;
 - b. tenminste twee regionale ledenvergaderingen;
 - c. ten minste vijf procent van de stemgerechtigde leden, of indien zulks minder is, ten minste zevenhonderdvijftig leden;
 - d. de landelijke financiële commissie in het geval een besluit volgens artikel 8.8, vierde lid naar het oordeel van de commissie de Partij in financiële problemen kan brengen.

2. Indien niet binnen twee weken aan het verzoek gevolg wordt gegeven, kunnen de verzoekers op kosten van de Partij en met de medewerking van het Landelijk Bureau zelf tot die bijeenroeping overgaan op de wijze waarop het Landelijk Bestuur het congres bijeenroept.

Artikel 3.5 De landelijke Besluitvormingscommissie

1. De landelijke Besluitvormingscommissie heeft tot taak:
 - a. advisering van het Landelijk Bestuur omtrent op te nemen agendapunten, voortkomend uit voorafgaande besluiten van de ledenvergadering;
 - b. bewaking van de procedures inzake de besluitvorming, zoals tijdige publicatie van congresstukken door het Landelijk Bestuur;
 - c. het toetsen van de technische conformiteit van moties en amendementen aan de voorschriften die het Huishoudelijk Reglement ter zake stelt;
 - d. vaststellen van besluiten van het congres ten behoeve van het Landelijk Bestuur en deze verwerken in actiepuntenlijsten;
 - e. bewaken van de uitvoering van besluiten van het congres door het Landelijk Bestuur.
2. Indien het congres een besluit neemt dat naar het oordeel van de commissie in strijd is met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement, dan schorst de commissie dit besluit. Beroep staat uitsluitend open voor indieners van het voorstel dat leidde tot het geschorst besluit. Indien deze termijn is verstreken en geen beroep is aangetekend, dan is het besluit van het congres nietig verklaard.
3. Onverminderd het bepaalde in artikel 3.17, derde lid kunnen leden van de commissie zelf geen moties en/of amendementen op voorstellen indienen.
4. De commissie heeft bovendien tot taak:
 - a. instrueren van regio's en afdelingen omtrent besluitvormingsprocedures, zoals zorg dragen, dat amendementen zich richten op essentiële punten van besluitvorming;
 - b. bewaken samenhang Statuten en Huishoudelijk Reglement.

Artikel 3.6 Voorbereiding van het congres

Het Landelijk Bestuur bereidt de besluitvorming op het congres voor en is belast met:

- a. het (doen) vervaardigen van concept voorstellen die aan het congres worden voorgelegd;
- b. het tijdig vaststellen en publiceren van een congresreglement;
- c. het tijdig beschikbaar stellen van deze concept voorstellen aan de partijorganen en leden;
- d. de organisatorische maatregelen die noodzakelijk zijn om een verantwoorde besluitvorming op het congres te bevorderen, waaronder begrepen de tijdige consultatie van de landelijke Besluitvormingscommissie, in het bijzonder voorafgaande aan de vaststelling van het congresreglement.

Artikel 3.7 Aankondiging en agenda van het congres

1. Het tijdstip van een congres, het tijdstip waarop de voorstellen beschikbaar zijn en de termijnen waarbinnen moties en amendementen kunnen worden ingediend worden zo mogelijk tenminste zes maanden tevoren via de website aan de leden bekend gemaakt. Indien er tijdens het congres een verkiezingsprogramma wordt vastgesteld, dan maakt de Besluitvormingscommissie zo mogelijk zes maanden van tevoren via de website van D66 een tijdpad voor de behandeling hiervan bekend. Het Landelijk Bestuur stelt uiterlijk vijf weken voor het congres de concept-congresagenda vast.
2. De concept-congresagenda en het congresreglement worden uiterlijk vijf weken voor het congres op de website gepubliceerd. Deze aankondiging geldt als uitnodiging voor het congres.
3. De Besluitvormingscommissie bepaalt hoeveel tijd er ingeruimd wordt in de concept-agenda voor besluitvorming. Zij treedt hierover in overleg met het Landelijk Bestuur.

Artikel 3.8 Congresvoorstellen

1. De congresvoorstellen worden uiterlijk vijf weken voor het congres op de website gepubliceerd.
2. Het Landelijk Bestuur maakt de data, die op grond van dit artikel en artikel 3.9 en 3.10 voor dit congres gelden op de website bekend.
3. Het Landelijk Bestuur heeft het recht naar aanleiding van de discussie op het congres congresvoorstellen te formuleren en aan datzelfde congres ter besluitvorming voor te leggen.

4. Congresvoorstellen kunnen behalve door het Landelijk Bestuur ook worden ingediend bij besluit van een (deel)afdeling, regio of geregistreerd thema-afdeling.
5. Een congresvoorstel als bedoeld in het vierde lid dient uiterlijk tien weken voor het congres bij het Landelijk Bestuur binnen te zijn. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor agendering, maar kan aan het congres voorstellen een dergelijk congresvoorstel niet of op een later congres in behandeling te nemen.

Artikel 3.9 Moties en amendementen

1. Behoudens het in het Huishoudelijk Reglement bepaalde ten aanzien van de jaarrekening kunnen met betrekking tot alle geagendeerde congresvoorstellen moties en/of amendementen worden ingediend.
2. Voor publicatie van verkiezingsprogramma's voor de Staten-Generaal en het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 3.10.
3. Moties en amendementen kunnen worden ingediend:
 - a. bij besluit van de ledenvergadering van een regio, (deel)afdeling of geregistreerde thema-afdeling. Dit besluit dient in een vergadering of na digitale stemming tot stand te zijn gekomen. Een proces-verbaal van de besluitvorming dient te worden overlegd.
 - b. door tenminste vijftwintig individuele leden;
 - c. het Landelijk Bestuur.
 Artikel 3.8, vierde lid is van overeenkomstige toepassing.
4. Moties en amendementen ingediend door individuele leden moeten door minimaal vijftwintig leden worden ondertekend.
5. De moties en de amendementen dienen te worden opgesteld volgens een in het congresreglement vastgelegd model. Het maximum aantal woorden bedraagt driehonderd.
6. Voor de indiening van amendementen op verkiezingsprogramma's voor de Staten-Generaal of het Europees Parlement geldt een afwijkende regeling, deze is vastgelegd in artikel 3.10.
7. Moties en amendementen met betrekking tot de geagendeerde congresvoorstellen dienen uiterlijk op de in het congresreglement aangegeven tijdstippen voor het congres bij het Landelijk Bureau te worden ingediend met dien verstande dat de periode tot het indienen van de moties en de amendementen inzake congresvoorstellen als bedoeld in lid 1, uiterlijk twee weken voor de aanvang van het congres eindigt.
8. Moties met betrekking tot algemene huishoudelijke aangelegenheden van de Partij, algemene organisatorische moties genaamd, alsmede algemene politieke moties, kunnen op de gebruikelijke wijze in de ledenvergadering aan de orde worden gesteld. De betreffende moties worden tijdens de algemene ledenvergadering bij dit agendapunt behandeld. Moties of resoluties die bij aanneming als gevolg hebben dat een begrotingspost wordt overschreden dienen vergezeld te gaan van een amendement op de begroting dan wel een voorstel tot wijziging van de begroting.
9. Moties die naar het oordeel van de Besluitvormingscommissie de strekking van een amendement hebben, worden als amendement in behandeling genomen. Zo nodig geeft zij de indieners de gelegenheid om hun voorstel te herformuleren binnen een door de commissie te stellen termijn. Voorstellen om agendapunten te schrappen zijn buiten de orde.
10. Het Landelijk Bestuur heeft de bevoegdheid aangenomen amendementen, die qua taal en stijl niet passen binnen de tekst van een politiek congresvoorstel, aan te passen zonder dat de inhoud gewijzigd wordt. Het Landelijk Bestuur heeft voorts de opdracht om de volgens dit reglement niet-amendeerbare tekstdelen van het verkiezingsprogramma aan te passen op basis van de besluitvorming door het congres voor de aldus aangepaste tekst. Deze bevoegdheid kan het Landelijk Bestuur mandateren aan de landelijke programmacommissie.
11. Onverminderd het bepaalde in artikel 3.17, derde lid, heeft het Landelijk Bestuur het recht om naar aanleiding van ingediende moties en amendementen wijzigingsvoorstellen ten aanzien van congresvoorstellen, moties, amendementen, waaronder begrepen amendementen op ingediende moties, in te dienen. Het draagt er zorg voor dat deze voorstellen in een congresboek zijn opgenomen.
12. De Besluitvormingscommissie kan besluiten de bespreking van algemene politieke moties te doen door middel van deelsessies. Deze werkwijze wordt dan vermeld in het congresreglement
13. De wijze van behandeling geschiedt conform artikel 3.18, waarbij:
 - a. de congresvoorzitters optreden als sessievoorzitters, danwel sessievoorzitters aanwijzen;
 - b. de besluitvormingscommissie een afvaardiging per sessie stuurt;
14. Na bespreking van de betreffende motie zal de sessievoorzitter de motie in stemming brengen.

- a. Indien de motie door meer dan 70% van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt aan de plenaire vergadering voorgesteld deze motie zonder verdere behandeling in stemming te brengen;
 - b. Indien de motie door minder dan 30% van de aanwezigen wordt gesteund, dan wordt aan de plenaire vergadering voorgesteld deze motie zonder verdere behandeling in stemming te brengen;
 - c. Indien meer dan 30% maar minder dan 70% van de aanwezigen de motie steunt, dan zal de motie in de plenaire sessie behandeld worden, voordat deze in stemming wordt gebracht.
15. Het Landelijk Bestuur kan, beargumenteerd, voorstellen om een motie in de plenaire sessie alsnog te behandelen.
16. In het congresreglement kunnen nadere regels gesteld worden omtrent de behandeling in deelsessies.

Artikel 3.10 Amendementen verkiezingsprogramma's Staten-Generaal en Europees Parlement

1. Uiterlijk tien weken voorafgaand aan het congres wordt het concept verkiezingsprogramma door de programmacommissie gepubliceerd. Tegelijk start de periode waarbinnen amendementen kunnen worden ingediend.
2. De periode om amendementen in te dienen bedraagt ten minste vier weken.
3. Na sluiting van deze termijn beoordeelt de Besluitvormingscommissie de ontvangen amendementen conform artikel 3.9. De geaccepteerde amendementen worden vervolgens door de Besluitvormingscommissie in categorieën ingedeeld:
 - a. amendementen die alleen tekstueel van aard zijn;
 - b. amendementen op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen;
 - c. amendementen die inhoudelijk zijn van aard, maar niet op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen.
4. De amendementen die alleen tekstueel van aard zijn worden aan de programmacommissie aangeboden. De programmacommissie verwerkt deze amendementen met inachtneming van artikel 3.9, lid 10. Amendementen op punten die zeer bepalend zijn voor de Partij, dan wel de koers van het programma ingrijpend wijzigen, worden ter behandeling aan het congres voorgelegd. Overige amendementen worden eerst via een e-voting aan de leden voorgelegd.
5. De Besluitvormingscommissie maakt binnen zeven dagen na sluiting van de periode om amendementen in te dienen aan de indieners bekend in welke categorie hun amendementen vallen.
6. Tegen het besluit, zoals bedoeld in lid 5, is alleen op procedurele gronden beroep mogelijk bij het Geschillencollege. De termijn hiervoor bedraagt 48 uur na bekendmaking van de categorie bij de indiener.
7. De amendementen die via e-voting aan de leden worden voorgelegd worden door het Landelijk Bestuur voorzien van een advies en kan dit advies voorzien van een motivatie van maximaal 100 woorden. De indieners kunnen in maximaal 100 woorden een reactie geven op het advies. De Besluitvormingscommissie stelt termijnen vast waarbinnen deze toelichtingen dienen te worden ingediend.
8. In de e-voting wordt de leden gevraagd of zij voor of tegen het betreffende amendement zijn, waarbij geldt dat:
 - a. minimaal 1% van de stemgerechtigde leden aan de stemming op het specifieke amendement hebben deelgenomen;
 - b. indien het amendement door meer dan 70% van de stemmers wordt gesteund, dan wordt het amendement geacht te zijn aangenomen;
 - c. indien het amendement door minder dan 30% van de stemmers wordt gesteund, dan wordt deze geacht te zijn verworpen;
 - d. indien meer dan 30% maar minder dan 70% van de stemmers het amendement steunt, dan zal het amendement alsnog voor behandeling aan het congres worden voorgelegd. in de plenaire sessie behandeld worden, voordat deze in stemming wordt gebracht.
9. Het Landelijk Bestuur kan, beargumenteerd, voorstellen om een amendement alsnog te behandelen op het congres.
10. Binnen 48 uur na sluiting van de e-voting wordt de uitslag in een zitting door de Besluitvormingscommissie vastgesteld. De uitslag wordt binnen 24 uur na de zitting op de website gepubliceerd.

11. Indieners kunnen tot maximaal 48 uur na sluiting van de e-voting beroep instellen bij het geschillencollege, indien er sprake is van procedurele onvolkomenheden die tot een aanmerkelijk andere uitslag zouden kunnen leiden.
12. In het geval van vervroegde verkiezingen is de Besluitvormingscommissie bevoegd om, in overleg met het Landelijk Bestuur, de termijnen zoals bedoeld in lid 1 en 2 te verkorten. Zij besluit hier alleen toe indien door de termijn waarbinnen de vervroegde verkiezing plaatsvindt handhaving van de geldende termijnen tot praktische bezwaren leidt.
13. In het geval van vervroegde verkiezingen is de Besluitvormingscommissie bevoegd om, in overleg met het Landelijk Bestuur, de procedure omtrent e-voting amendementen over te slaan. Alle amendementen op het verkiezingsprogramma worden in dat geval behandeld conform artikel 3.9. De Besluitvormingscommissie besluit hier alleen toe indien door de termijn waarbinnen de vervroegde verkiezing plaatsvindt het houden van een e-voting tot praktische bezwaren leidt.

Artikel 3.11 Bevoegdheden van de Besluitvormingscommissie ten aanzien van moties en amendementen

1. De Besluitvormingscommissie heeft het recht om:
 - a. amendementen en moties te weigeren, omdat ze niet aan de technische voorschriften voldoen, zoals vormgeving, sluitingstermijn of wanneer amendementen als moties worden ingediend;
 - b. moties te weigeren op advies van het Landelijk Bestuur omdat ze niet voldoen aan de voorwaarde opgenomen in artikel 3.9, achtste lid. De Besluitvormingscommissie kan aan de indieners een termijn stellen om alsnog aan die voorwaarde te voldoen; sub a is van overeenkomstige toepassing;
2. Indien een motie of amendement door de Besluitvormingscommissie wordt geweigerd, ontvangen de indieners hiervan binnen twee weken na de in artikel 3.9, zevende lid vermelde sluitingsdatum schriftelijk bericht.
3. Voorts heeft de Besluitvormingscommissie het recht om:
 - a. het Landelijk Bestuur te adviseren amendementen, die zich in dezelfde richting uitlaten, voor een verantwoorde besluitvorming op het congres ineen te voegen;
 - b. de volgorde waarin de moties en amendementen op de congresvoorstellen in behandeling en stemming worden genomen aan te geven, zowel in de (digitale) congreskrant als tijdens het congres.
 - c. amendementen als redactioneel voor te leggen aan het congres;
 - d. te bepalen welke moties en amendementen met betrekking tot verkiezingsprogramma's tot hoofdpunten van de besluitvorming tijdens het congres moeten leiden, waarbij de overige moties en amendementen aan de programmacommissie ter beoordeling worden meegegeven;
 - e. het congres te adviseren.

Artikel 3.12 Publicatie moties en amendementen

1. De niet geweigerde moties en amendementen worden gepubliceerd op de in het tweede lid vervatte wijze. Door of namens het Landelijk Bestuur en, indien van toepassing, de financiële commissie kan bij publicatie van de amendementen worden aangegeven, waar het zwaartepunt van de discussie ligt. Bij de publicatie van moties en amendementen kan het Landelijk Bestuur een aanbeveling vermelden.
2. Moties en amendementen met betrekking tot voorstellen voor verkiezingsprogramma's, Statuten en Huishoudelijk Reglement, contributieregeling en regio- en afdelingsbijdrageregelingen, alsmede de gegevens met betrekking tot de kandidaatstelling voor besturen en commissies die door het congres worden gekozen, worden uiterlijk drie dagen voor het congres op de website gepubliceerd en op de eerste dag van het congres aldaar beschikbaar gesteld. Actuele politieke moties, moties met betrekking tot de jaarrekening en moties en amendementen met betrekking tot de congresbegroting, alsmede eventuele aanvullingen op de in de vorige zin bedoelde publicatie zijn op de eerste dag van het congres beschikbaar. In geval van voorstellen, die conform artikel 3.8, derde lid, op het congres worden geformuleerd, geschiedt publicatie op een door het Landelijk Bestuur te bepalen en in het congresreglement vermeld tijdstip op het congres.
3. De Besluitvormingscommissie beslist over nummering en volgorde van plaatsing van moties en amendementen in de (digitale) congreskrant. Bij algemene politieke moties wordt de volgorde bepaald gehoord het Landelijk Bestuur en de Tweede Kamerfractie en waar van toepassing de Eurofractie. De door de indieners van moties en amendementen aangewezen contactpersonen (minimaal twee) dienen tussen de sluitingsdatum voor indiening en de

aanvang van het congres telefonisch en per e-mail bereikbaar te zijn voor overleg met Besluitvormingscommissie en Landelijk Bestuur.

Artikel 3.13 Actuele politieke moties

1. Moties, die betrekking hebben op actuele politieke situaties zoals gedefinieerd in artikel 1.1 lid 4 sub j, kunnen op elk congres worden ingediend op een in het congresreglement bepaald tijdstip. De onderbouwing voor beide criteria dient door de indiener te worden aangedragen in de overwegingen van de motie. De Besluitvormingscommissie besluit of aan deze voorwaarden is voldaan. Zo nee, dan bericht zij binnen 24 uur na sluiting van de indieningstermijn de indieners. Deze hebben 24 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 48 uur uitspraak dient te doen.
2. Een actuele politieke motie dient te worden ondersteund door tenminste vijftien stemgerechtigde leden van de Partij of te zijn aangenomen door een afdelings- of regionale ledenvergadering.
3. De Besluitvormingscommissie verifieert of aan de in het eerste en tweede lid genoemde voorwaarden is voldaan en stelt het congres in kennis van de correct ingediende moties.
4. Over geagendeerde congresvoorstellen kunnen geen actuele politieke moties worden ingediend.
5. Indien tijdens het congres door of vanwege het Landelijk Bestuur deelbijeenkomsten worden georganiseerd kunnen naar aanleiding van het aldaar besprokene politieke moties worden ingediend. Het tweede en derde lid zijn van overeenkomstige toepassing.

Artikel 3.14 De congresvoorzitters

1. Het congres wordt geleid door een oneven aantal voorzitters, die door het Landelijk Bestuur zijn aangewezen uit de leden die niet functioneel betrokken zijn bij het congres. Bij de behandeling van een onderwerp waarbij een der voorzitters uit hoofde van enigerlei partijfunctie persoonlijk is betrokken, treedt deze niet op als fungerend voorzitter zolang deze behandeling duurt. In de gevallen betreffende de gang van zaken op het congres waarin het Huishoudelijk Reglement niet voorziet, beslissen de gezamenlijke voorzitters. De fungerend voorzitter van het congres heeft het recht spreektijd te verdelen en te beperken. De beslissingen van de voorzitters zijn bindend behoudens onmiddellijk beroep op het congres, dat daarover stemt zonder discussie.
2. Op voorstel van de voorzitters kan het congres zich ter voorbereiding van de plenaire discussie in secties splitsen onder leiding van de door de voorzitters aangewezen sectievoorzitters en op een wijze als in het congresreglement is geregeld.

Artikel 3.15 Stemmingen op het congres

1. Met inachtneming van het gestelde in artikel 6.1 geschiedt stemming over personen altijd schriftelijk op een wijze vastgesteld door de Landelijke Verkiezingscommissie.
2. Over zaken wordt gestemd op een door de congresleiding te bepalen wijze. Indien geen der aanwezige leden stemming wenst, kan het congres bij acclamatie een besluit nemen.
3. Een congres begint met de aanwijzing van een stemcommissie op voordracht van de voorzitters.
4. De stemcommissie registreert de uitgebrachte stemmen, beslist zonder beroep over de geldigheid daarvan, constateert de uitslag van de stemming en legt de uitslag van de stemming vast in een proces-verbaal. De fungerend voorzitter kan besluiten tot herstemming over te gaan ook indien de stemcommissie daartoe niet heeft besloten.

Artikel 3.16 De notulen van het congres

1. Een geluidsopname van het congres is een week na het congres beschikbaar en kan worden opgevraagd en via het Landelijk Bureau ter raadpleging op een bereikbare plaats worden nageluisterd.
2. Het Landelijk Bestuur publiceert zo spoedig mogelijk na het congres op de website korte samenvattingen van de behandelde agendapunten en de Besluitvormingscommissie een overzicht van de aangenomen en verworpen congresvoorstellen, moties en amendementen.

Artikel 3.17 De te behandelen teksten

1. Het congres behandelt in de eerste plaats de geagendeerde congresvoorstellen en de daarop ingediende moties en amendementen, die door de Besluitvormingscommissie zijn goedgekeurd.

2. Wanneer indieners van moties en/of amendementen in overleg met het Landelijk Bestuur wijzigingen aanbrengen in hun voorstellen, dienen zij de Besluitvormingscommissie en de congresleiding hiervan direct in kennis te stellen.
3. De Besluitvormingscommissie heeft het recht om voor een heldere besluitvorming tijdens het congres moties en amendementen in te dienen. Het Landelijk Bestuur heeft het recht om, gehoord de discussie, tijdens het congres moties en amendementen in te dienen. Over het in behandeling nemen van ten congresse ingediende LB-moties of amendementen beslist het congres direct voorafgaand, op gemotiveerd voorstel van de Besluitvormingscommissie.
4. Over niet in de agenda opgenomen onderwerpen kunnen geen besluiten worden genomen.

Artikel 3.18 De wijze van behandeling

De behandeling van moties en amendementen, geschiedt als volgt:

- a. de door de indieners aangewezen woordvoerder geeft desgewenst een beknopte toelichting;
- b. door of namens het Landelijk Bestuur wordt desgewenst een advies over het voorstel gedaan;
- c. de congresleiding verleent gedurende een door haar te bepalen tijd het woord aan anderen dan de indieners of het Landelijk Bestuur die zich vóór een door haar te bepalen tijdstip als spreker hebben aangemeld. De congresleiding kan hiervoor sprekerslijsten hanteren;
- d. de congresleiding geeft desgewenst en indien noodzakelijk de woordvoerder van de indieners de gelegenheid tot een reactie op hetgeen over het voorstel naar voren is gebracht; bij ontrading van een voorstel, amendement of motie door het Landelijk Bestuur, krijgt de indiener in ieder geval een "tweede ronde";
- e. indien naar het oordeel van de congresleiding noodzakelijk krijgt ook het Landelijk Bestuur de gelegenheid tot een reactie;
- f. de stemcommissie brengt op verzoek van de congresleiding de amendementen in stemming in volgorde van hun ingrijpendheid zoals door de Besluitvormingscommissie in het congresboek aangegeven, en daarna het al dan niet geamendeerde voorstel; indien het voorstel bestaat uit beslispunten, al dan niet opgedeeld in sub-beslispunten, dan worden deze beslispunten, én de eventuele sub-beslispunten, ieder afzonderlijk in stemming gebracht.
- g. de stemcommissie brengt op verzoek van de congresleiding de moties en/of resoluties met betrekking tot een bepaald agendapunt in de door de Besluitvormingscommissie in het congresboek vermelde volgorde in stemming, echter niet dan nadat alle moties en/of resoluties bij het betreffende agendapunt zijn toegelicht op de wijze onder sub a tot en met sub d, geregeld; bij actuele politieke moties dient de vergadering afzonderlijk en zonder toelichting of debat te beslissen of die motie in behandeling wordt genomen;
- h. over het in behandeling nemen van de actuele politieke moties beslist het congres aan het begin van het agendapunt op voorstel van de Besluitvormingscommissie zonder toelichting of discussie;
- i. het Landelijk Bestuur kan aan maximaal twee actuele politieke moties een hogere prioriteit toekennen dan aan de overige actuele politieke moties. Deze worden behandeld voor de overige actuele politieke moties;
- j. actuele politieke moties worden voor het overige behandeld in de door de Besluitvormingscommissie vastgestelde volgorde. De congresleiding bepaalt de spreektijd per actuele politieke motie, zodanig dat binnen de geagendeerde tijd voor het agendapunt alle actuele politieke moties aan de orde kunnen komen.

Artikel 3.19 Voorstellen van orde

1. Voorstellen van orde kunnen tijdens het congres uitsluitend worden ingediend omtrent:
 - a. verdeling spreektijd;
 - b. de wijze van behandeling van en besluitvorming over agendapunten, en daarbinnen de subagendapunten, alsmede over beslispunten, en daarbinnen de sub-beslispunten;
 - c. vaststelling of een agendapunt, dan wel een subagendapunt, een beslispunt dan wel een subbeslispunt, voldoende is behandeld en rijp voor besluitvorming is.
2. Ieder lid kan voorts op de volgende gronden een ordevoorstel indienen om een actuele politieke motie niet in behandeling te nemen:
 - a. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie geen actuele zaak, dat wil zeggen het betreft geen zaak die op het volgende congres naar verwachting achterhaald zou zijn;
 - b. naar de mening van het lid betreft de actuele politieke motie een zaak waarover voorstudie gewenst is, alvorens tot besluitvorming in een congres te komen.

- Het congres beslist zonder voorafgaande discussie.
3. Indien het congres de behandeling van enig deel van een agendapunt naar een later tijdstip binnen het aan de orde zijnde agendapunt verschuift, worden de hierop betrekking hebbende moties en/of amendementen automatisch aangehouden tot de feitelijke behandeling.
 4. Indien het onderhavige agendapunt inmiddels gewijzigd wordt, bepaalt de indiener/ster van de motie of het amendement bij de behandeling ervan of deze/dit nog onderwerp van de beraadslaging dient uit te maken.
 5. In alle gevallen betreffende de gang van zaken tijdens het congres, waarin de Statuten en het Huishoudelijk Reglement niet voorzien, beslist de congresleiding.

Hoofdstuk 4 Het Landelijk Bestuur

Artikel 4.1 Samenstelling van het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur bestaat uit tenminste vijf en ten hoogste elf leden, onder wie in elk geval een voorzitter en tenminste een penningmeester.
2. De penningmeester van de in artikel 4.3, tweede lid, bedoelde rechtspersoon is tevens (één van de) penningmeester(s) van het Landelijk Bestuur en wordt in die gezamenlijke hoedanigheid door het congres gekozen.
3. Het Landelijk Bestuur bepaalt elk jaar met inachtneming van het eerste lid het aantal leden van het Landelijk Bestuur. Het Landelijk Bestuur regelt de onderlinge taakverdeling van zijn leden en stelt de functieaanduiding van zijn leden vast. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor het onderhouden van een goede communicatie tussen het Landelijk Bestuur en elk van de regio's.
4. De voorzitter wordt middels een digitale stemming onder alle stemgerechtigde leden in functie gekozen. Bij de aanmelding legt de kandidaat voorzitter ondersteuningsverklaringen voor van tenminste 100 stemgerechtigde leden. De ondersteuningsverklaringen bestaan uit een naam, een lidnummer en handtekening en dienen in één keer bij de kandidaatstelling gevoegd te worden.
5. Om te zorgen dat een lid van het Landelijk Bestuur voldoende draagvlak heeft voor zijn kandidaatstelling, wordt voorgesteld om bij kandidering ondersteuningsverklaringen te overleggen. Voor de voorzitter is dit reeds geregeld en het aantal op 100 gesteld. Voor de overige Landelijk Bestuursleden wordt het aantal op 50 gesteld.
6. De penningmeester(s) wordt door het congres in functie gekozen. De overige leden van het Landelijk Bestuur worden door het congres per te vervullen vacature gekozen.
7. Bij een vervroegde Tweede Kamerverkiezing en de beëindiging van een termijn van een Landelijk Bestuurslid kan het congres op verzoek van het Landelijk Bestuur de lidmaatschapstermijn van dit bestuurslid verlengen tot het volgende congres. De vacature dient op het volgende congres te worden opengesteld.
8. Bij tussentijdse vacatures of langdurig ziekteverzuim in het bestuur kan het Landelijk Bestuur, al dan niet uit zijn midden, een functiewaarnemer aanwijzen voor de periode tot het eerstvolgend congres waarop een nieuw bestuurslid kan worden gekozen of tot wanneer het bestuurslid weer hersteld is.
9. Voor de ondersteuning van zijn taken beschikt het Landelijk Bestuur over een uitvoeringsorganisatie: het Landelijk Bureau. De directeur van het Landelijk Bureau woont q.q. de vergaderingen van het Landelijk Bestuur bij, tenzij het Landelijk Bestuur anders besluit. Het Landelijk Bureau voorziet in het secretariaat van het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.2 Taken van het Landelijk Bestuur

1. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorbereiden en voorleggen van voorstellen aan het congres inzake:
 - a. de organisatie en de reglementen;
 - b. het politieke programma;
 - c. de financiën, waaronder begroting en jaarrekening.
2. Het Landelijk Bestuur is er primair om:
 - a. de organisatie van de Partij goed te laten functioneren;
 - b. initiatieven te nemen en randvoorwaarden te creëren om tot een goed politiek debat te komen;
 - c. de Partij te vertegenwoordigen bij de fractie en de vinger aan de pols te houden in de uitvoering van het verkiezingsprogramma en andere politieke keuzen;
 - d. het bevorderen dat er zich voldoende en goed gekwalificeerde kandidaten voor vacatures binnen en namens de Partij aanmelden.
3. Het bestuur heeft voorts tot taak:
 - a. het (geregeld en tijdig) bijeenroepen van het congres vanwege organisatorische en politieke aangelegenheden;
 - b. het organiseren van politieke evenementen van algemene strekking, zoals spreekbeurten en verkiezingsbijeenkomsten;
 - c. het verzorgen van de communicatie met de leden enerzijds en andere partijorganen anderzijds;
 - d. zorg te dragen in het geval van deelname aan verkiezingen voor het voeren van een verkiezingscampagne en het daarbij betrekken van de fractie en kandidaten.
4. Het Landelijk Bestuur dient verantwoording af te leggen aan het congres. Met het oog daarop brengt het bestuur jaarlijks gemotiveerd verslag uit van zijn werkzaamheden en er is een vast agendapunt "vragenronde bestuur" op de ledenvergadering.

Artikel 4.3 Bevoegdheden van het Landelijk Bestuur

1. Voor zover door Statuten, Huishoudelijk Reglement en het congres niet beperkt, heeft het Landelijk Bestuur alle bevoegdheden betreffende:
 - a. organisatie op landelijk niveau en coördinatie van activiteiten van regio's en afdelingen;
 - b. het nemen van beleidsbeslissingen en het kenbaar maken van eigen meningen en conclusies als de opvatting van het Landelijk Bestuur;
 - c. het instellen van landelijke bestuurscommissies of projectgroepen met een vaste, dan wel een tijdelijke taakstelling, mede ter ondersteuning van de beleidsvoorbereiding, in elk geval stelt het Landelijk Bestuur de landelijke programmacommissie in;
 - d. het vertegenwoordigen van de Partij binnen verenigingen waarbij de Partij is aangesloten of waarnemer is, waaronder begrepen internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen;
 - e. het, zo nodig na advisering door de landelijke programmacommissie en/of de adviesraad, indienen van moties, resoluties en amendementen namens de Partij in internationale verenigingen van politieke partijen en Europese politieke partijen waarbij de Partij is aangesloten;
 - f. het (doen) uitgeven van (al dan niet) periodieke publicaties, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden;
 - g. het (doen) publiceren van een website, al dan niet in samenwerking met anderen, waaronder inbegrepen het maken van afspraken met die organen omtrent bevoegdheden en verantwoordelijkheden.
2. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van (delen van) het politiek wetenschappelijk onderzoek ten behoeve van de Partij opdragen aan een daartoe ingestelde rechtspersoon. De Statuten van deze rechtspersoon behoeven de goedkeuring van het congres.
3. Het Landelijk Bestuur kan uitvoering van delen van het internationale beleid van de Partij en overige delen van zijn beleid van de Partij opdragen aan daartoe ingestelde rechtspersonen. De Statuten en reglementen van deze rechtspersonen behoeven de goedkeuring van het Landelijk Bestuur.

Artikel 4.4 Ondersteuning partijorganen

1. Het Landelijk Bestuur voorziet in het secretariaat van het Geschillencollege, het bestuur van de Bestuurdersvereniging, de landelijke programmacommissie, de redactieraad van het partijblad en – indien ingesteld – de redactieraad van de website alsmede de door het congres benoemde permanente organen door aan deze organen een van de medewerkers van het Landelijk Bureau als “ambtelijk secretaris” beschikbaar te stellen.
2. De in het eerste lid genoemde organen hebben hun zetel ten kantore van het Landelijk Bureau.
3. Met inachtneming van het bepaalde inzake de kosten van enig geschil komen de kosten van de in het eerste lid genoemde organen voor rekening van het Landelijk Bestuur, onder het uitdrukkelijke voorbehoud van goedkeuring vooraf door de penningmeester.
4. Van de vergaderingen van de in het eerste lid genoemde organen worden door de toegevoegd secretaris verslagen gemaakt, die aan de leden van deze organen, alsmede aan hun contactpersoon van het Landelijk Bestuur worden toegezonden.

Artikel 4.5 Dispensatiebevoegdheid Landelijk Bestuur

1. Indien er zich een situatie voordoet, die niet in de Statuten of het Huishoudelijk Reglement is geregeld, kan het Landelijk Bestuur dispensatie verlenen, tenzij in het Huishoudelijk Reglement anders is bepaald.
2. Bij afhandeling van dispensatieverzoeken op afdelingsniveau kan het Landelijk Bestuur advies vragen aan het regiobestuur en andere organen horen, alvorens tot een besluit gekomen wordt.
3. Ten aanzien van de verplichte lidmaatschaptermijn voorafgaand aan kandidaatstelling kan het Landelijk Bestuur op verzoek van de betrokken kandidaat dispensatie verlenen. In het geval van een verzoek daartoe en indien er overigens geen redenen zijn om een kandidaat te weigeren, gaat de verkiezingscommissie tot een voorwaardelijke acceptatie van de kandidatuur over.
4. Het schriftelijke en gemotiveerde verzoek dient binnen te zijn uiterlijk twee dagen voor sluiting van de kandidaatstelling.
5. Bij een dispensatieverzoek voor een functie op landelijk niveau kan het Landelijk Bestuur andere organen horen, voordat zij een besluit nemen.

6. Het Landelijk Bestuur maakt binnen vijf werkdagen na het verzoek zijn beslissing bekend aan het betrokken bestuur en de betrokken verkiezingscommissie. Indien het verzoek wordt afgewezen door het Landelijk Bestuur, is de kandidaat automatisch geen kandidaat meer.
7. De beroepstermijn bedraagt drie dagen na bekendmaking. Het Geschillencollege doet binnen zeven dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak. Bij een gegrondverklaring van het beroep is de tweede volzin van het vierde lid niet langer van toepassing.

Hoofdstuk 5 Afdelingen, Regio's en thema-afdelingen

Artikel 5.1 De afdeling

1. In een gemeente kan één afdeling bestaan. Een afdeling kan het grondgebied van meer dan één gemeente omvatten. De leden geregistreerd in een gemeente die tot het werkgebied van een afdeling behoort, zijn lid van die afdeling. De grenzen van een afdeling dienen samen te vallen met de grenzen van één of meer gemeenten.
2. Een nieuwe afdeling kan worden opgericht door een besluit van tenminste dertig in het werkgebied van de op te richten afdeling geregistreerde stemgerechtigde leden in vergadering bijeen. Het bestaan van een nieuwe afdeling wordt vastgesteld door het regiobestuur naar aanleiding van een door tenminste dertig, in de bewuste afdeling, geregistreerde stemgerechtigde leden die samen de meerderheid vormen van het aantal leden dat binnen de grenzen van de bewuste afdeling is geregistreerd, ondertekend verzoek. Het bestuur toetst in dit verband slechts of het verzoek voldoet aan bovenstaande vereisten.
3. Twee of meer afdelingen kunnen fuseren door middel van besluiten van de afdelingsledenvergaderingen van ieder van de bij de fusie betrokken ledenvergaderingen. Hiervan wordt door de betrokken besturen melding gedaan aan het regiobestuur en het Landelijk Bestuur.
4. In het geval van gemeentelijke herindeling past het regiobestuur de grenzen van de afdeling aan de herindeling aan en voegt zo nodig afdelingen samen. Het regiobestuur doet hiervan mededeling aan de betrokken besturen en het Landelijk Bestuur.
5. Afdelingen die minder dan dertig leden hebben kunnen, nadat hiertoe een besluit is genomen door de ledenvergadering, in overleg met de regio worden samengevoegd met naburige afdelingen. Het regiobestuur stelt het Landelijk Bestuur van het resultaat op de hoogte.
6. Na een wijziging van afdelingsgrenzen, fusie of samenvoeging van afdelingen draagt het regiobestuur zorg voor het uitschrijven van een ledenvergadering(en) in de betrokken afdelingen teneinde te komen tot verkiezing van de afdelingsbesturen en commissies van de afdelingsledenvergadering.
7. Alle leden woonachtig buiten Nederland vormen de regio Buitenland. De regio Buitenland kent afdelingen die een duidelijk territoriaal afgebakend gebied omvatten.
8. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerp teksten voor het gemeentelijk verkiezingsprogramma aan de ledenvergadering. De ledenvergadering kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen.
9. Iedere afdelingsledenvergadering kan in aanvulling op dit reglement een afdelingsreglement opstellen dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het afdelingsbestuur, de wijze van samenstelling van de financiële commissie en de verkiezingscommissie alsmede de vaststelling van de kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen. Het afdelingsreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
10. De ledenvergadering stelt minimaal eens per vier jaar, of zoveel vaker als nodig, haar afdelingsreglement vast, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de gemeenteraadsverkiezingen.
11. Indien de ledenvergadering niet binnen vier jaar nadat het afdelingsreglement is vastgesteld, het afdelingsreglement opnieuw vaststelt, komt het afdelingsreglement te vervallen en is het door het Landelijk Bestuur vastgestelde standaard afdelingsreglement van toepassing.
12. Het bestuur van de afdeling draagt er zorg voor dat het vastgestelde afdelingsreglement beschikbaar wordt gesteld via de website van de afdeling. Het bestuur van de afdeling stuurt het vastgestelde reglement binnen veertien dagen na vaststelling toe aan het Landelijk Bureau. Het Landelijk Bestuur is bevoegd het afdelingsreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
13. Indien een door de afdeling vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk of provinciaal verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk respectievelijk provinciaal programma.
14. Bij een afdeling bestaande uit twee of meer gemeente hebben bij de verkiezing voor de kandidatenlijst en het vaststellen van het programma voor de gemeenteraadsverkiezingen alleen de leden woonachtig in die gemeente stemrecht.
15. Het bestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester.
16. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. De voorzitter kan verkozen worden door middel van een digitale stemming. Het bestuur verdeelt onderling minimaal de volgende verantwoordelijkheidsgebieden:

- a. communicatie en campagne;
- b. politieke afstemming en verkiezingsprogramma;
- c. ledenwerving;
- d. talentontwikkeling en opleiding.

Artikel 5.2 De deelafdeling

1. Binnen een afdeling kunnen deelafdelingen bestaan. Een deelafdeling omvat het grondgebied van een of meer decentrale bestuursorganen binnen een gemeente. De leden geregistreerd in een decentraal bestuursorgaan die tot het werkgebied van een deelafdeling behoort, zijn lid van die deelafdeling.
2. Per afdelingsreglement worden de taken en bevoegdheden van de deelafdelingen geregeld.

Artikel 5.3 De regio

1. Een provincie bestaat minstens uit één regio. Een regio kan het grondgebied van meer dan één provincie omvatten. De leden geregistreerd in een provincie die tot het werkgebied van een regio behoort, zijn lid van die regio. De regio waartoe de meeste leden in een provincie behoren is het orgaan dat de procedures uitvoert die noodzakelijk zijn om mee te doen aan verkiezingen voor Provinciale Staten.
2. Het bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerp teksten van het provinciaal verkiezingsprogramma aan de ledenvergadering. De ledenvergadering kan het bestuur machtigen bedoelde ontwerp teksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling aan haar voor te leggen.
3. Iedere regionale ledenvergadering kan in aanvulling op dit reglement een regioreglement opstellen dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het regiobestuur alsmede de vaststelling van de kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen. Het regioreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
4. De ledenvergadering stelt minimaal eens per vier jaar, of zoveel vaker als nodig, haar regioreglement vast, bij voorkeur voorafgaand aan het deelnamebesluit voor de provinciale staten.
5. Indien de ledenvergadering niet binnen vier jaar nadat het regioreglement is vastgesteld, het regioreglement opnieuw vaststelt, komt het regioreglement te vervallen en is het door het Landelijk Bestuur vastgestelde standaard regioreglement van toepassing.
6. Het bestuur van de regio draagt er zorg voor dat het vastgestelde regioreglement beschikbaar wordt gesteld via de website van de regio. Het bestuur van de regio stuurt het vastgestelde reglement binnen 14 dagen na vaststelling toe aan het Landelijk Bureau. Het Landelijk Bestuur is bevoegd het afdelingsreglement te vernietigen indien dit reglement in strijd is met de letter of strekking van de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement.
7. Indien een door de regio vastgesteld verkiezingsprogramma in strijd is met de hoofdlijnen van het geldend landelijk verkiezingsprogramma, dan geldt dit landelijk verkiezingsprogramma.
8. Het bestuur bestaat bij voorkeur uit een oneven aantal, en bestaat tenminste uit een voorzitter, secretaris en penningmeester.
9. De voorzitter, secretaris en penningmeester worden in functie verkozen. De voorzitter kan verkozen worden door middel van een digitale stemming.
10. Het bestuur verdeelt onderling minimaal de volgende verantwoordelijkheidsgebieden:
 - a. communicatie en campagne;
 - b. politieke afstemming en verkiezingsprogramma;
 - c. ledenwerving;
 - d. talentontwikkeling en opleiding.

Artikel 5.4 Taken en bevoegdheden landelijke partijorganen ten aanzien van het decentraal niveau

1. In geval van het ontstaan van een onwerkbaar bestuurlijke situatie op regionaal of afdelingsniveau, is het Landelijk Bestuur bevoegd op desbetreffend niveau:
 - a. een ledenvergadering bijeen te roepen. De agenda van die ledenvergadering bevat uitsluitend voorstellen van het Landelijk Bestuur om een werkbaar situatie te bewerkstelligen. Indien de betreffende ledenvergadering niet leidt tot een werkbaar situatie, heeft het Landelijk Bestuur het recht dwingend een maatregel op te leggen. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt achtenveertig uur na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is.
 - b. dwingend een maatregel op te leggen, indien door tijdsdruk of bij een voor D66 schadelijke situatie geen ledenvergadering meer bijeen geroepen kan worden. De

- betrokken leden worden daarvan direct in kennis gesteld. De beroepstermijn tegen deze maatregel bedraagt achtenveertig uur na bekendmaking van de maatregel. Het beroep kan slechts worden ingesteld op de grond dat de maatregel van het Landelijk Bestuur kennelijk onredelijk is.
2. In geval van een onwerkbaar situatie op afdelingsniveau kan het Landelijk Bestuur de maatregelen als bedoeld in lid 1 mandateren aan het regiobestuur.
 3. Het Landelijk Bestuur kan in geval van aangelegenheden op afdelingsniveau het regiobestuur om advies vragen.
 4. De landelijke financiële commissie als bedoeld in artikel 8.7 heeft tot taak te beslissen omtrent décharge van een regio- of afdelingspenningmeester, indien de betrokken ledenvergadering nalaat décharge te verlenen.
 5. Het Geschillencollege beslecht in overeenstemming met hoofdstuk 10 geschillen op alle niveaus tussen leden en partijorganen, met uitzondering van het congres.
 6. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft onder de voorwaarden genoemd in artikel 6.4 lid 1 bevoegdheden op alle niveaus inzake besluiten tot herstemming. Conform artikel 6.4 kan de Landelijke Verkiezingscommissie ook voor alle niveaus aanwijzingen geven met betrekking tot de verkiezingen.
 7. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft in overleg met het Landelijk Bestuur onder de voorwaarden genoemd in artikel 6.4 lid 9 de bevoegdheid tot het schrappen van een lid van de kandidatenlijst.
 8. De Landelijke Besluitvormingscommissie heeft ingevolge artikel 3.5 lid 4 bovendien tot taak het instrueren van regio's en afdelingen inzake besluitvormingsprocedures.

Artikel 5.5 De thema-afdeling

1. Leden van de Partij kunnen een (aspirant) thema-afdeling vormen. De thema-afdeling kent tenminste als organen de ledenvergadering en het bestuur. Slechts leden van de Partij die stemgerechtigd zijn binnen de Partij zijn stemgerechtigd in de ledenvergadering en kunnen gekozen worden tot lid van het bestuur van de thema-afdeling.
2. Ten minste 75 stemgerechtigde leden, of indien zulks minder is 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij, kunnen een aspirant thema-afdeling oprichten.
3. Een aspirant thema-afdeling krijgt deze status voor 12 maanden. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant status met een zelfde periode eenmalig te verlengen.
4. Na deze periode kan de aspirant thema-afdeling het Landelijk Bestuur verzoeken om hun status om te zetten naar een thema-afdeling. Het Landelijk Bestuur kan besluiten om de aspirant thema-afdeling de status van thema-afdeling te verlenen indien:
 - a. de aspirant thema-afdeling een door haar leden vastgesteld oprichtingsplan heeft overlegd, die voldoet aan door het Landelijk Bestuur nader geformuleerde criteria;
 - b. er ten minste 75 stemgerechtigde leden, of indien zulks minder is 0,5% van de stemgerechtigde leden van de Partij lid te zijn geworden van de aspirant thema-afdeling;
 - c. er een bestuur van ten minste drie personen door de leden van de aspirant thema-afdeling is verkozen;
 - d. er een thema-afdelingsreglement door de ledenvergadering is vastgesteld dat in ieder geval bepalingen bevat inzake de bevoegdheden van het bestuur. Het thema-afdelingsreglement mag niet in strijd zijn met de Statuten en/of het Huishoudelijk Reglement. In het bijzonder kan van de hoofdstukken 1, 2 en 10 niet worden afgeweken.
5. Het Landelijk Bestuur kan besluiten de aspirant thema-afdeling geen permanente status te verlenen indien het thema geheel of grotendeels onder een bestaande thema-afdeling valt.
6. Indien niet aan de in de voorwaarden van lid 4, gestelde voorwaarden wordt voldaan kan het Landelijk Bestuur besluiten om:
 - a. de aspirant status eenmalig te verlengen met een maximum van nog eens zes maanden;
 - b. de aspirant thema-afdeling niet de status van thema-afdeling te verlenen. Het Landelijk Bestuur brengt de initiatiefnemers schriftelijk op de hoogte van dit besluit.
7. De thema-afdeling kent tenminste als organen de ledenvergadering en het bestuur. Slechts leden van de partij die stemgerechtigd zijn binnen de partij zijn stemgerechtigd in de ledenvergadering en kunnen gekozen worden tot lid van het bestuur van het thema-afdeling.
8. Ten aanzien van de ledenvergadering van een thema-afdeling is artikel 1.2, vierde lid, van overeenkomstige toepassing.
9. De thema-afdeling zendt het Landelijk Bestuur jaarlijks een jaarplan en een jaarverslag toe en kan hierdoor aanspraak maken op een door het Landelijk Bestuur vastgesteld budget.
10. Een thema-afdeling kan door het Landelijk Bestuur worden opgeheven indien deze thema-afdeling minimaal één jaar achtereen geen jaarplan en jaarverslag heeft ingediend bij het

Landelijk Bestuur dan wel geen activiteiten heeft ondernomen. Het Landelijk Bestuur neemt deze beslissing uitsluitend nadat het bestuur van de thema-afdeling hierover gehoord is.

Hoofdstuk 6 Kandidaatstellingen en Verkiezingen

Kandidaatstellingen

Artikel 6.1 Kandidaatstelling voor vertegenwoordigend orgaan

1. Het passief kiesrecht namens D66 bij deelname aan verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen staat slechts open voor leden die volgens de Kieswet het passief kiesrecht hebben voor de desbetreffende verkiezingen.
2. Onverminderd het bepaalde in het eerste lid kan ieder gewoon lid zich kandidaatstellen voor een plaats op een kandidatenlijst voor de verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen en/of het lidmaatschap van een bestuur, bijzonder orgaan of commissie van de ledenvergadering, indien hij/zij aan de in de Statuten en het Huishoudelijk Reglement gestelde voldoet, door zich aan te melden door middel van een kandidaatstellingsformulier. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt daartoe een model vast. Het orgaan dat het formulier ontvangt bevestigt de ontvangst per omgaande. Het door de verkiezingscommissie bijgehouden register van aanmeldingen en de kandidaatgegevens staan vanaf binnenkomst ter inzage van het bestuur.
3. Voor kandidaatstelling voor een landelijke verkiezing conform artikel 1.1 lid 4 sub h dient een kandidaat gedurende één jaar voor de sluiting van de interne kandidaatstelling lid van de Partij te zijn en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan zijn contributieverplichting hebben voldaan.
4. Voor kandidaatstelling voor de (deel-)gemeenteraad, provinciale staten en enig bestuursorgaan binnen de Partij dient een kandidaat gedurende een half jaar voor de sluiting van de interne kandidaatstelling lid van de Partij te zijn en uiterlijk bij sluiting van de kandidaatstelling aan zijn contributieverplichting hebben voldaan.
5. Voorts dient de kandidaat bij iedere aanmelding:
 - a. te voldoen aan de voorwaarden genoemd in de Statuten, het Huishoudelijk Reglement en de van toepassing zijnde reglementen;
 - b. een verklaring over te leggen als bedoeld in artikel 20, tweede lid van de statuten;
 - c. te verklaren geen lid te zijn van een andere politieke partij;
 - d. een aantal persoonlijke gegevens (naam, adres, woonplaats, telefoonnummer, e-mailadres, websiteadres, geboortedatum en -plaats, beroep en maatschappelijke functies) en gegevens over huidige en vorige partijfuncties te verstrekken. De Landelijke Verkiezingscommissie stelt de wijze waarop de toelichting kan worden gegeven vast. Deze toelichting mag geen verklaringen bevatten, die strijdig zijn met de overige bij de kandidaatstelling gevraagde verklaringen en hierin mogen geen namen van andere leden of van partijorganen als referentie worden vermeld;
 - e. bij te voegen een ontslagbrief uit de huidige functie per datum van benoeming in de nieuwe (met de huidige onverenigbare) functie. Deze brief wordt verzonden door de verkiezingscommissie op de dag dat de benoeming is geschied;
 - f. te verklaren of de kandidaat zich kandidaat heeft gesteld voor andere vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, voor welke;
 - g. aan te geven of hij/zij voor een andere partij dan de Partij vertegenwoordigende functies dan wel partijfuncties heeft vervuld;

en in het geval van kandidaatstelling voor een plaats op een lijst voor een vertegenwoordigend lichaam:

- h. te verklaren bereid te zijn om bij verkiezing of opvolging de functie te aanvaarden en de volle zittingstermijn te vervullen; indien de verkiezing gepaard gaat met het indienen van verschillende samengestelde lijsten, dient betrokkene een ongedateerde bedankbrief bij te voegen, alsmede de benodigde set machtigingen; de Landelijke Verkiezingscommissie gebruikt deze brief en de machtigingen teneinde de bij de verkiezingen door de kiezers vastgestelde lijstvolgorde te handhaven bij tussentijdse opvolging;
 - i. te verklaren bereid te zijn om na verkiezing de vertegenwoordigende taak naar behoren te vervullen, desgevraagd verantwoording af te leggen tegenover de leden, afstand te doen van alle door of op grond van de Statuten en het Huishoudelijk Reglement als onverenigbaar aangemerkte functies en de verplichting op zich te nemen de zetel ter beschikking te stellen wanneer het lidmaatschap van de Partij eindigt;
 - j. een opgave te verstrekken van een of meer beleidsonderdelen waarmee de kandidaat zich na verkiezing in het bijzonder wil belasten;
 - k. te verklaren of kandidaat betrokkene lid is dan wel op de kandidatenlijst staat van vertegenwoordigende lichamen, en zo ja, van welke en op welke plaats(en);
 - l. een kopie van een geldig legitimatiebewijs mee te sturen;
 - m. conform artikelen 1.1 lid 4 sub L en 6.16 lid 2 van het Huishoudelijk Reglement ondersteuningsverklaringen aan te leveren.
6. In een zitting binnen 48 uur na sluiting van de aanmeldingstermijn bepaalt de verkiezingscommissie welke kandidaten worden geaccepteerd en welke afgewezen. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. De commissie is gehouden na te gaan of aan de voor de kandidaatstelling geldende voorwaarden wordt voldaan. Een aanmelding wordt geweigerd indien:
- a. de feitelijke gegevens, bedoeld in dit hoofdstuk onjuist of onvolledig zijn;
 - b. de verkiezingscommissie beschikt over schriftelijke aanwijzingen die ernstige twijfels oproepen over de juistheid van de afgelegd verklaringen;
 - c. de aanmelding na het gepubliceerde sluitingstijdstip wordt ontvangen.
7. Uiterlijk de tweede werkdag na sluiting van de kandidaatstelling wordt door de verkiezingscommissie aan de kandidaat bericht van (niet)-acceptatie verzonden. Uiterlijk drie dagen na verzending van het bericht van niet-acceptatie kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen zeven werkdagen uitspraak doet. Indien de aanmelding wordt aanvaard, wordt de betreffende kandidaat een acceptatiebevestiging gezonden. Indien de aanmelding wordt geweigerd, zendt de verkiezingscommissie hiervan bericht aan de kandidaat met opgave van redenen.
8. In het geval van afwijzing van kandidaten voor het lidmaatschap van een bestuur, commissie van de ledenvergadering op decentraal niveau of voor het Geschillencollege bedraagt de beroepstermijn drie dagen na de sluiting van de aanmeldingstermijn en doet het Geschillencollege uiterlijk vierentwintig uur voor de aanvang van de ledenvergadering uitspraak. Indien het Geschillencollege niet in staat is te beslissen, wordt de verkiezing opgeschort tot een eerstvolgende ledenvergadering.
9. Een kandidaat die zich terugtrekt nadat de aanmelding is aanvaard, dient dit onverwijld schriftelijk aan de verkiezingscommissie te melden. Indien de kandidatenopgave en stembiljetten reeds gedrukt zijn, blijft betrokkene als kandidaat gehandhaafd, maar wordt bij de uitslagbepaling buiten beschouwing gelaten.

Artikel 6.2 Kandidaatstelling voor besturen, commissies en het Geschillencollege

1. De leden van besturen, bijzondere organen en permanente commissies van de ledenvergadering worden voor de tijd van drie jaar gekozen, en zijn slechts eenmaal als zodanig onmiddellijk herkiesbaar. De periode van drie jaar wordt verlengd met ten hoogste drie maanden indien in de periode gelegen drie maanden voor het einde van deze periode geen ledenvergadering heeft plaatsgevonden. Indien een lid van een orgaan aftreedt voordat de termijn van drie jaar is verstreken en aansluitend gekozen wordt in een andere functie binnen dat orgaan, geldt voor deze verkiezing de termijn die resteert tot een maximum zittingstermijn van zes jaar is bereikt. Na het bereiken van de maximale zittingstermijn duurt het minimaal de periode tot de volgende ledenvergadering waarop een lid zich opnieuw mag kandideren voor een functie in het orgaan waar hij reeds actief was.
2. Onverminderd het bepaalde in het vijfde lid eindigt het lidmaatschap van bovenstaande organen:
 - a. door verloop van de zittingsduur als bedoeld in het eerste lid;
 - b. doordat het lid voor het lidmaatschap van het orgaan bedankt;
 - c. doordat het lidmaatschap van de partij eindigt of wordt opgeschort;
3. Bij tussentijdse vacatures in deze organen wijst het betrokken orgaan, bij besturen al dan niet uit hun midden, een functiewaarnemer aan voor de periode tot de eerstvolgende ledenvergadering waarop de vacature kan worden vervuld.
4. Een orgaan kan uit zijn midden een of meer plaatsvervangend voorzitters aanwijzen. Indien de voorzitter van een orgaan tussentijds aftreedt, neemt de (eerste) plaatsvervangend voorzitter zijn taken waar, totdat door de eerstvolgende ledenvergadering een nieuwe voorzitter is gekozen.
5. Neemt de ledenvergadering een motie van wantrouwen aan tegen een orgaan in zijn geheel, dan dient dit onverwijld in zijn geheel af te treden. De dagelijkse gang van zaken wordt afgehandeld door het afgetreden orgaan. Het desbetreffende orgaan roept binnen drie maanden een ledenvergadering bijeen om de ontstane vacatures te vervullen. De ledenvergadering kan een motie van wantrouwen aannemen tegen een lid van een orgaan, dat dan onverwijld dient af te treden. Dat aftreden wordt beschouwd als "tussentijds vacant worden", zoals bedoeld in het tweede lid en dienovereenkomstig behandeld.
6. Het bestuur meldt de vacatures aan de leden en maakt daarbij de door het bestuur vastgestelde aanmeldingstermijn bekend. Op landelijk niveau vangt deze termijn ten laatste vijf weken voor het congres aan en eindigt deze uiterlijk op de vrijdag gelegen een week voor het congres, de aanmelding dient te geschieden bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Het door een verkiezingscommissie bijgehouden register van aanmeldingen en de kandidaat-gegevens staan vanaf binnenkomst ter inzage van het overeenkomstige bestuur.
7. Het houden van voorkeursacties ten gunste van één of meer kandidaten is toegestaan, onder de in artikel 6.20 genoemde voorwaarden.
8. Tijdens de ledenvergadering welke dient te voorzien in de ontstane vacature(s) worden de kandidaten in staat gesteld hun kandidatuur persoonlijk te ondersteunen op een door de verkiezingscommissie nader te bepalen wijze. Individuele leden hebben het recht na de presentatie van de kandidaten mondelinge stemadviezen te geven. De voorzitter distribueert de spreektijd.
9. Het desbetreffende orgaan heeft het recht een schriftelijke en gemotiveerde aanbeveling te doen aan de ledenvergadering met betrekking tot de vervulling van vacatures.
10. Ongeacht of er voor interne partijfuncties één of meerdere kandidaten beschikbaar zijn, vindt altijd stemming plaats op de in artikelen 6.21 t/m 6.24 voorgeschreven wijze.

11. Benoeming anders dan door een ledenvergadering van leden van een commissie ingesteld door een bestuur geschiedt voor een in het benoemingsbesluit vermelde termijn, welke termijn ten hoogste de tijd van drie jaar bedraagt. Leden zijn slechts één maal als zodanig onmiddellijk herbenoembaar.

De Landelijke Verkiezingscommissie

Artikel 6.3 De Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie is verantwoordelijk voor de kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures op Europees en landelijk niveau in het algemeen en er verantwoordelijk voor dat slechts die kandidaten op vertegenwoordigende lijsten worden geplaatst die voldoen aan de wettelijke vereisten voor verkiezing.
2. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot taak op onpartijdige wijze de goede voortgang van de kandidaatstellingsprocedure voor de verkiezingen op landelijk en Europees niveau voor de vertegenwoordigende lichamen, besturen, bijzondere organen, commissies en raden volgens de bepalingen van het huishoudelijk reglement te bewerkstelligen.
3. De commissie is belast met de controle en verificatie van de informatie van de kandidaten en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden.
4. De commissie is belast met het vaststellen van de stemmen en het bekendmaken van de uitslag ervan.
5. De commissie heeft eveneens tot taak het doen van voorstellen aan het congres met betrekking tot kandidaatstellings- en verkiezingsprocedures.
6. De commissie draagt tevens zorg voor de indiening van de overeenkomstig het Huishoudelijk Reglement, samengestelde kandidatenlijsten voor de verkiezingen voor de landelijke vertegenwoordigende lichamen op de wijze als door de Kieswet is voorgeschreven.

Artikel 6.4 Bevoegdheden van de Landelijke Verkiezingscommissie

1. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft op ieder niveau de bevoegdheid om ambtshalve dan wel op verzoek van het betrokken bestuur:
 - a. een besluit tot herstemming ten aanzien van de lijstvolgorde en de verkiezing van de lijsttrekker te nemen;
 - b. een verkiezing stil te leggen;
 - c. de werkzaamheden van een afdelings- of regionale verkiezingscommissie over te nemen.

Deze besluiten wordt slechts genomen indien door procedurele fouten of door onjuist gebleken informatie over, dan wel late terugtrekking van kandidaten, de belangen van één of meer andere kandidaten ernstig geschaad zijn.

2. Als een lid zijn stem niet kan uitbrengen of hij andere onregelmatigheden constateert dan dient hij dit direct te melden bij de verkiezingscommissie van het betreffende organisatieniveau. Als naar mening van het lid de verkiezingscommissie onvoldoende adequaat handelt dan heeft het lid tot uiterlijk 24 uur na sluiting van de stemming om bezwaar te maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie.
3. Als een kandidaat onregelmatigheden constateert die van invloed kunnen zijn op de uitslag dan dient hij dit direct te melden bij de verkiezingscommissie op het betreffende organisatieniveau. Indien de kandidaat van mening is dat de verkiezingscommissie hierop onvoldoende adequaat handelt, dan kan de kandidaat tot uiterlijk 24 uur na bekendmaking

van de uitslag aan de kandidaten bezwaar maken bij de Landelijke Verkiezingscommissie. Publicatie van de uitslag dient in dit geval te worden opgeschort.

4. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt een besluit als bedoeld in lid 1 ambtshalve of op verzoek van de ledenvergadering, een belanghebbende of het Landelijk Bestuur. De beroepstermijn bedraagt 24 uur nadat de beslissing per e-mail aan de betrokken kandidaten is kenbaar gemaakt.
 5. De Landelijke Verkiezingscommissie is tevens belast met het geven van aanwijzingen met betrekking tot de uitleg en de toepassing van de reglementen en het houden van toezicht op de verkiezingen. Tegen een aanwijzing is beroep mogelijk.
 6. Indien een beroep wordt ingesteld tegen een beslissing die verband houdt met de kandidaatstelling, is de Landelijke Verkiezingscommissie niet bevoegd tot het nemen van besluiten als bedoeld in het eerste en derde lid, totdat het Geschillencollege uitspraak heeft gedaan.
 7. Binnen veertien dagen na de sluitingsdatum van de digitale stemming wordt het proces-verbaal van de uitslagbepaling voor provinciale en gemeentelijke verkiezingen gezonden aan de Landelijke Verkiezingscommissie. Wanneer naar oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie de uitslag van de stemming niet juist is bepaald, treedt zij in overleg met het bestuur op overeenkomstig niveau; hoort de betrokken verkiezingscommissie en corrigeert zo nodig de uitslag.
 8. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt een besluit tot schrapping uitsluitend wanneer er feiten en omstandigheden aan het licht komen, die op het moment van kiezen niet of onvoldoende bekend waren en die naar het oordeel van de Landelijke Verkiezingscommissie:
 - a. redelijkerwijs tot een aanmerkelijk andere uitslag zouden kunnen leiden;
 - b. een kandidaat dan wel de partij ernstig in diskrediet brengen.
- Van een zodanige aanbeveling wordt de kandidaat terstond schriftelijk kennis gegeven onder opgave van de redenen voor die aanbeveling.
9. De Landelijke Verkiezingscommissie heeft tot uiterlijk eenentwintig dagen vóór de “Dag der Kandidaatstelling” ingevolge de Kieswet de bevoegdheid kandidaten van de kandidatenlijst voor vertegenwoordigende lichamen te schrappen uitsluitend op aanbeveling van het verantwoordelijke bestuur.
 10. Voorafgaand aan de aanbeveling, wordt bij verkiezingen voor de Gemeenteraad door het afdelingsbestuur het regiobestuur om advies gevraagd.

Landelijke verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan

Artikel 6.5 Beslissingen tot deelname aan landelijke verkiezingen

1. Bij voorkeur tien maanden voor de verkiezing van een van de kamers der Staten-Generaal of het Europees Parlement kan het congres beslissen niet deel te nemen aan deze verkiezingen.
2. De Landelijke Verkiezingscommissie neemt bij voorkeur tien maanden voor de verkiezingen op landelijk of Europees niveau de navolgende besluiten:
 - a. de vaststelling van het conceptprofiel als bedoeld in artikel 6.7;
 - b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de aanmeldingstermijn voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap met inachtneming van artikel 6.16;

- c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de aanmeldingstermijn voor de overige kandidaten als bedoeld in artikel 6.17;
- d. de datum van vaststelling van de definitieve kandidaatstelling;
- e. de datum van de verkiezing van de lijsttrekker als bedoeld in artikel 6.16;
- f. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de poststemming voor plaatsing op de kandidatenlijst ingevolge de Kieswet;
- g. het maximale aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst ingevolge de Kieswet;
- h. het minimale en maximale aantal te vermelden kandidaten op het stembiljet;
- i. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor het inzenden van de stembiljetten.

Artikel 6.6 Informatieplicht landelijke verkiezingscommissie

De Landelijke Verkiezingscommissie maakt bij opening van de kandidaatstelling de volgende gegevens bekend aan de leden:

- a. de besluiten als bedoeld in artikel 6.12;
- b. de datum waarop een kandidaat uiterlijk lid moet zijn voor deelname aan de verkiezing;
- c. de peildata voor het stemrecht (ledenvergaderingen en toezending stembiljetten);
- d. de wijze van aanmelding en de wijze van het verkrijgen van het aanmeldingsformulier;
- e. (indien van toepassing) de verklaring van de individuele kandidaten of deze bereid zijn toepassing te geven aan een door de ledenvergadering vastgestelde afdrachtregeling politieke vertegenwoordigers;
- f. de datum en de wijze waarop de voorstellen en de kandidatenoverzichten aan de leden beschikbaar worden gesteld;
- g. de data waarop de uitslagen uiterlijk zullen worden gepubliceerd;
- h. het aanmeldingsadres;
- i. (indien van toepassing) het aantal stemgerechtigde leden op de dag van de opening van de kandidaatstelling en het daaruit voortvloeiende benodigde aantal ondersteuningsverklaringen voor de kandidatuur.

Artikel 6.7 Profiel lijsttrekker en kandidaten

Ten behoeve van de lijtsamenstelling voor vertegenwoordigende lichamen wordt aan het congres voor de opening van de interne kandidaatstelling een profiel van de te kiezen lijsttrekker en een profiel van de te kiezen kandidaten ter vaststelling voorgelegd. In het profiel van de te verkiezen kandidaten wordt tevens aangegeven over welke deskundigheid een fractie in ieder geval moet beschikken. De profielen worden samengesteld door het Landelijk Bestuur en de desbetreffende fractie. Bij het ontbreken van een fractie worden de profielen samengesteld door het Landelijk Bestuur.

Artikel 6.8 Stemadvies

Het stemadvies wordt als volgt opgesteld:

- a. Na sluiting van de aanmeldingstermijn worden tenminste achtentwintig dagen uitgetrokken om alle kandidaten te kunnen horen.
- b. Het stemadvies wordt opgesteld door de voorzitter van het Landelijk Bestuur en de lijsttrekker van die verkiezingen. Zij laten zich adviseren door één of meer externe adviseurs, waaronder een lid/de leden van de door het Landelijk Bestuur benoemde Talentencommissie.

- c. Als de voorzitter van het Landelijk Bestuur kandidaat is voor de desbetreffende verkiezingen, worden zijn/haar taken in de totstandkoming van het stemadvies waargenomen door één van de vice-voorzitters van het Landelijk Bestuur.
- d. De kandidaten worden gehoord aan de hand van het politieke profiel dat door de ledenvergadering is vastgesteld.
- e. Het stemadvies wordt eerst aan alle kandidaten voorgelegd, waarna alle kandidaten gedurende vier dagen het recht hebben aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal driehonderd woorden, hetwelk onverbreekelijk verbonden met het stemadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
- f. Over de wijze van handelen bij de totstandkoming van het stemadvies kan tot drie dagen nadat een stemadvies aan de kandidaten is gezonden, een geschil aanhangig worden gemaakt bij het Geschillencollege, dat binnen zeven dagen na de hiervoor bedoelde verzending een uitspraak doet. Het stemadvies wordt gedurende deze periode niet aan de leden ter kennis gebracht.

Artikel 6.9 De kandidatenlijst

1. De kandidatenlijst voor een vertegenwoordigend lichaam omvat het aantal kandidaten, zoals vastgesteld conform artikel 6.12 sub h.
2. De Landelijke Verkiezingscommissie bepaalt het maximaal aantal te plaatsen kandidaten op de kieslijsten welk aantal kandidaten van de definitieve landelijke lijst op alle in te dienen kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer op de overeenkomstig genummerde plaatsen worden geplaatst.
3. Op de kandidatenlijsten voor de Tweede Kamer worden de resterende plaatsen bezet door de nog niet geplaatste kandidaten naar woonplaatsprincipe in volgorde waarin zij op de definitieve landelijke ranglijst zijn geplaatst.

Artikel 6.10 Tussentijdse en vervroegde verkiezingen

Indien in het geval van tussentijdse en vervroegde verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal de in hoofdstuk 3 en 6 geregelde procedures wegens spoedeisendheid niet kunnen worden gevolgd, stelt het Landelijk Bestuur een verkiezingsreglement vast, waarin in ieder geval bepalingen zijn opgenomen over de samenstelling van de kandidatenlijst, congrestermijnen en verkiezingsprogramma.

Decentrale verkiezingen voor een vertegenwoordigend orgaan

Artikel 6.11 Deelnamebesluit verkiezingen

1. Voor de verkiezing van een vertegenwoordigend orgaan op decentraal niveau beslist de ledenvergadering op overeenkomstig niveau, twaalf maanden voor de verkiezingen over deelname aan de verkiezingen. Bij een besluit tot deelname wordt eveneens bepaald of dit zelfstandig is of in een gezamenlijke lijst met een of meerdere partijen.
2. Het Landelijk Bestuur dient binnen veertien dagen na besluit tot deelname op de hoogte te worden gesteld.
3. Het Landelijk Bestuur beslist over toestemming tot deelname aan de verkiezingen. Indien duidelijke bezwaren bekend zijn kan het Landelijk Bestuur besluiten niet in te stemmen met deelname. Bij verkiezingen voor de gemeenteraad kan hierbij advies worden ingewonnen bij het regiobestuur. Tevens kan een besluit genomen worden onder voorwaarden. Dit besluit wordt binnen vier weken na ontvangst genomen.
4. Deelname aan de verkiezingen voor vertegenwoordigend orgaan op enig decentraal niveau kan onder de aanduiding van de partij uitsluitend met toestemming van het Landelijk Bestuur.

Artikel 6.12 Beslissingen tot deelname verkiezingen voor vertegenwoordigende lichamen op decentraal niveau

Bij deelname aan de verkiezing op decentraal niveau neemt de ledenvergadering de volgende besluiten:

- a. de vaststelling van het profiel van de lijsttrekker, de overige kandidaten en, indien daartoe door de ledenvergadering besloten wordt, de politiek bestuurder;
- b. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
- c. het aanvangs- en sluitingstijdstip van aanmelding voor de overige kandidaten;
- d. het aanvangs- en sluitingstijdstip van de stemming voor lijsttrekker;
- e. het aanvangs- en sluitingstijdstip voor de stemming voor de overige kandidaten;
- f. het aantal ondersteuningsverklaringen voor kandidaatstelling voor het lijsttrekkerschap;
- g. het minimaal te behalen percentage vermeldingen bij de stemming voor de overige kandidaten voor plaatsing op de definitieve kandidatenlijst;
- h. het maximaal aantal kandidaten dat geplaatst wordt op een kandidatenlijst;
- i. het instellingsbesluit voor het bepalen van de lijstadviescommissie;
- j. het instellingsbesluit voor het bepalen van de wethouders- danwel gedeputeerdencommissie;
- k. de hoogte van de afdrachting voor politieke vertegenwoordigers;
- l. de benoeming van een verkiezingscommissie.

Artikel 6.13 Het Lijstadvies

1. De ledenvergadering stelt vast op welke wijze een lijstadvies wordt opgesteld, middels het vaststellen van een instellingsbesluit.
2. In het instellingsbesluit is opgenomen:
 - a. de samenstellers van het lijstadvies;
 - b. de wijze van opstelling van het advies, waarbij gekozen kan worden uit een individuele volgorde of tranches.
3. De plek van de kandidaat op het lijstadvies wordt eerst aan de kandidaat voorgelegd, waarna alle kandidaten gedurende vier dagen het recht hebben aan dit advies een persoonlijke reactie toe te voegen van maximaal 300 woorden, hetwelk onverbreekelijk verbonden met het lijstadvies aan de leden ter kennis wordt gebracht.
4. Over de wijze van handelen bij de totstandkoming van het lijstadvies kan tot drie dagen nadat het advies aan de kandidaat is verzonden een geschil bij het Geschillencollege aanhangig worden gemaakt. Het Geschillencollege doet binnen 7 dagen na de hiervoor bedoelde verzending uitspraak. Het lijstadvies wordt gedurende deze periode niet aan de leden ter kennis gebracht.

Artikel 6.14 Instellen wethouders- / gedeputeerdecommissie

1. De ledenvergadering op het betreffende niveau stelt vast op welke wijze een wethouders- danwel gedeputeerdencommissie wordt opgesteld. Hiertoe stelt zij een instellingsbesluit vast.

2. Het instellingsbesluit omvat:
 - a. de samenstelling van de commissie;
 - b. de wijze waarop geïnteresseerden zich kunnen melden;
 - c. de wijze waarop de commissie tot haar advies komt.
3. Het advies is niet bindend en wordt ter kennis gebracht aan de betreffende fractie geldend na de verkiezingen.
4. Bij tussentijdse invulling van de functie voor wethouder danwel gedeputeerde, is het bestuur op het betreffende niveau bevoegd het instellingsbesluit vast te stellen.

Artikel 6.15 De Verkiezingscommissie

1. Voor het waarborgen van een onpartijdige voortgang van de kandidaatstellingsprocedure stelt de ledenvergadering een verkiezingscommissie in.
2. De verkiezingscommissie is belast met :
 - a. het informeren van de leden over de wijze waarop de kandidaatstellingsprocedure verloopt, alsmede het beschikbaar stellen van het kandidaatstellingsformulier;
 - b. de controle en verificatie van de informatie van de kandidaten en de informatieverstrekking over de kandidaten aan de leden;
 - c. het organiseren en vaststellen van de stemmingen en het bekendmaken van de uitslag ervan;
 - d. de indiening van de definitieve kandidatenlijsten voor de verkiezingen bij het betreffende hoofdstembureau op de Dag der Kandidaatstelling, zoals door de Kieswet is voorgeschreven.

Verkiezen van personen

Artikel 6.16 Verkiezing van de lijsttrekker

1. De aanmelding voor het lijsttrekkerschap duurt tenminste één maand en sluit acht maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. Bij aanmelding legt de kandidaat-lijsttrekker ondersteuningsverklaringen voor.
 - a. De ledenvergadering stelt het aantal ondersteuningsverklaringen vast.
 - b. De ondersteuningsverklaringen bestaan uit een lidnummer en handtekening en dienen in één keer bij de kandidaatstelling gevoegd te worden.
 - c. Voor de kandidaat-lijsttrekker op landelijk niveau bedraagt dit ondersteuningsverklaringen van tenminste 1% van de stemgerechtigde leden. De peildatum voor het aantal stemgerechtigde leden en het daaruit voortvloeiende aantal benodigde ondersteuningsverklaringen wordt door de Landelijke Verkiezingscommissie bij de opening van de kandidaatstelling bekend gemaakt.
3. De verkiezing van de lijsttrekker vindt plaats middels een digitale stemming of schriftelijk op de ledenvergadering. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk zeven maanden voor de Dag der Kandidaatstelling. De leden die bij opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

Artikel 6.17 Verkiezing overige kandidaten

1. De aanmeldingstermijn voor de overige kandidaten duurt tenminste één maand en sluit uiterlijk vier maanden voor de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet.
2. De stemming vindt plaats middels een digitale stemming. De stemming wordt niet langer dan veertien dagen opengesteld en sluit uiterlijk twee maanden voor de Dag der Kandidaatstelling. De leden die bij opening van de stemming stemrecht hebben, worden in de gelegenheid gesteld hun stem uit te brengen.

Artikel 6.18 Voorwaarden bij kandidaatstelling en niet verkiesbare plaatsen

1. Op de Dag der Kandidaatstelling ingevolge de Kieswet dient de kandidaat te voldoen aan de wettelijk vereiste voorwaarden om in het vertegenwoordigende lichaam te worden gekozen, met dien verstande dat aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de minimumleeftijd op de dag van de verkiezing moet zijn voldaan.
2. Een kandidaat die bij de aanmelding als kandidaat heeft aangegeven niet beschikbaar te zijn voor een zetel wordt na afloop van de interne verkiezingen door de betreffende verkiezingscommissie onder aan de kandidatenlijst in volgorde van het aantal stemmen geplaatst.

Artikel 6.19 Toevoegen lijstduwers

1. De ledenvergadering kan het betreffende bestuur voorafgaand aan de interne verkiezing het mandaat geven om op de lijst lijstduwers toe te voegen. Dit mandaat kan criteria omvatten op basis waarvan de lijstduwers gezocht worden.
2. De namen van de lijstduwers dienen bekend te zijn bij de opening van de interne verkiezing voor de overige kandidaten.
3. Deze lijstduwers maken geen onderdeel uit van de interne verkiezing en worden na de vaststelling van de stemming aan de lijst van kandidaten toegevoegd. Het bestuur bepaalt hierbij de onderlinge volgorde.
4. Een kandidatenlijst kan niet uit alleen lijstduwers bestaan.

Artikel 6.20 Voorkeursacties

1. Het houden van voorkeursacties ten gunste van één of meer kandidaten voor vertegenwoordigende functies namens de Partij is toegestaan, onder de voorwaarden dat:
 - a. er op geen enkele wijze ten nadele van de overige kandidaten wordt gesproken of gehandeld in woord en geschrift;
 - b. indien sprake is van landelijke verkiezingen, het Landelijk Bureau ten minste éénmaal als 'verzendhuis' optreedt, waarbij alle leden in één communicatie-uiting op de hoogte worden gesteld van de deelnemende kandidaten aan de verkiezingen, van welke mogelijkheid het de kandidaten vrijstaat wel of geen gebruik te maken;
 - c. actievoerders geen gebruik maken van adressenbestanden, dan wel mailbestanden van de Partij;
 - d. voorkeursacties niet in strijd zijn met de regels opgesteld door het Landelijk Bestuur in het "regeling voorkeursacties" zoals vastgelegd in lid 2.
2. Voorkeursacties zoals bedoeld in het vorige lid dienen te verlopen volgens richtlijnen vastgesteld door het Landelijk Bestuur. Deze richtlijnen worden vastgesteld door het Landelijk Bestuur in een zogeheten "Regeling Voorkeursacties" welke bekend wordt gemaakt voor opening van de kandidaatstellingstermijn. De Landelijke Verkiezingscommissie (LVC) is verantwoordelijk voor de handhaving van deze "Regeling

Voorkeursacties” en beoordeelt na ontvangst van een klacht van een belanghebbende of de voorkeursactie volgens het “Regeling Voorkeursacties” is verlopen. Indien dit niet geval is, is de Landelijke Verkiezingscommissie bevoegd sancties op te leggen in samenspraak met het Landelijk Bestuur. Deze sancties worden opgenomen in de “Regeling Voorkeursacties”.

3. Daarnaast zijn kandidaten gerechtigd de eigen kandidatuur op ledenvergaderingen kenbaar te maken.
4. De sluiting van de stemming is niet later dan veertien dagen na openstelling.
5. Het uitbrengen van schriftelijke stemadviezen door andere partijorganen of fracties in vertegenwoordigende lichamen is niet toegestaan.

Methode voor het verkiezen van personen

Artikel 6.21 Wijze van verkiezen

Artikel 6.22 is van toepassing op het verkiezen van personen ter vervulling van plaatsen op kandidatenlijsten voor vertegenwoordigende lichamen en voor de vervulling van meerdere gelijke vacatures in een bestuur of commissie op elk organisatieniveau in de partij. Artikel 6.23 is van toepassing op het verkiezen van personen als lijsttrekker, lid van een bestuur, commissie of Geschillencollege op elk organisatieniveau in de partij indien geen sprake is van meerdere gelijke vacatures. Indien op decentraal niveau geen permanente verkiezingscommissie is ingesteld, benoemt de ledenvergadering een verkiezingscommissie ad hoc.

Artikel 6.22 Verkiezing kandidatenlijst en vervulling meerdere gelijke vacatures

1. Alle stemgerechtigden ontvangen een lijst, waarop alle kandidaten in willekeurige volgorde zijn vermeld, alsmede een stembiljet.
2. De stemgerechtigden stemmen door op het stembiljet tenminste een minimum en ten hoogste een maximum, door het verantwoordelijke bestuur te bepalen, aantal namen van verschillende kandidaten te noteren in volgorde van hun voorkeur. Indien het betreft een verkiezing ter vervulling van vacatures in een bestuur of commissie, is het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden genoteerd gelijk aan het aantal te vervullen vacatures.
3. De stembiljetten worden bij de desbetreffende verkiezingscommissie ingeleverd en geteld.
4. De verkiezingscommissie bepaalt de uitslag als volgt:
 - a. Aan op de stembiljetten als eerste voorkeur aangegeven kandidaten wordt een stemwaarde toegekend, die overeenkomt met het aantal namen dat ten hoogste op het stembiljet mag worden ingevuld. Van de als eerstvolgende voorkeur aangegeven kandidaat wordt een stemwaarde toegekend die één minder bedraagt, en zo vervolgens. De aan elke kandidaat aldus toegekende stemwaarden worden bijeen geteld.
 - b. De kandidaat, die het hoogste stemwaarde totaal verwerft, wordt als eerste gekozen, c.q. vervult de eerste plaats op de lijst. De kandidaat die het op één na hoogste stemwaarde totaal verwerft wordt als tweede gekozen, c.q. vervult de tweede plaats op de lijst, en zo vervolgens, totdat zoveel kandidaten zijn gekozen als er vacatures, c.q. plaatsen op de lijst te vervullen zijn.
 - c. Hebben twee of meer kandidaten hetzelfde stemwaarde totaal, dan is van hen gekozen de kandidaat, die het grootste aantal malen als eerste voorkeur op een stembiljet is vermeld; indien dit aantal gelijk is, is van hen gekozen de kandidaat die het grootste aantal malen als tweede voorkeur is vermeld, en zo vervolgens.
5. Een stembiljet is geldig als het is ingevuld conform het tweede lid. Indien op het stembiljet een niet-kandidaat is aangegeven, wordt het geacht deze informatie niet te bevatten. Als een kandidaat op één stembiljet meerdere malen is aangegeven, wordt daarvan slechts de

hoogste voorkeur in aanmerking genomen. Indien op een stembiljet een voorkeur zodanig is aangegeven, dat twijfel ontstaat ten aanzien van de bedoeling van de betrokken kiesgerechtigde, wordt deze voorkeur van onwaarde geacht. In alle andere gevallen, die afwijken van het bepaalde in het derde lid bepaalt de verkiezingscommissie ten aanzien van de geldigheid.

6. In een zitting binnen 48 uur na sluiting van deze poststemming bepaalt de verkiezingscommissie de uitslag van de poststemming. Van deze zitting wordt proces-verbaal opgemaakt. Bij het bepalen van de uitslag van de stemming worden slechts die stembiljetten in aanmerking genomen, die voor de sluitingsdatum van de digitale stemming zijn ontvangen. De commissie maakt de uitslag door toezending van het proces-verbaal "bepaling uitslag digitale stemming" bekend aan de kandidaten en het Landelijk Bestuur.

Artikel 6.23 Verkiezing lijsttrekker en vervulling één vacature besturen en commissies

1. Gestemd wordt door op het stembiljet een of meer kandidaten te noteren, in volgorde van voorkeur. Op het stembiljet wordt de mogelijkheid gegeven blanco te stemmen. Een stembiljet geldt in eerste instantie als een stem van de eerste voorkeur. Een kandidaat met meer dan de helft der geldige stemmen is gekozen.
2. Indien geen kandidaat aan deze voorwaarde voldoet wordt de kandidaat met het geringste aantal biljetten afgewezen. Hebben tenminste twee kandidaten een zelfde geringste aantal biljetten, dan wordt door loting bepaald welke kandidaat wordt afgewezen. Elk van de biljetten voor de afgewezen kandidaat wordt toegekend aan de erop genoemde kandidaat van eerstvolgende voorkeur, die nog niet is afgewezen. Biljetten waarop geen verdere voorkeur wordt genoemd, zijn uitgeput. Een kandidaat met meer dan de helft van de niet uitgeputte biljetten is gekozen.

Artikel 6.24 Aantal kandidaten gelijk aan aantal vacatures

Gestemd wordt door op het stemformulier voor of tegen in te vullen. De kandidaat is verkozen indien op meer dan de helft van de geldige stemmen voor de kandidaat is gestemd. Als geen voorkeur is aangegeven, wordt het stembiljet niet meegenomen voor het bepalen van de uitslag voor die verkiezing.

Hoofdstuk 7 Het Politiek Programma

Artikel 7.1 Het politieke programma

1. Het politieke programma van de Partij bestaat uit:
 - a. de door het congres vastgestelde Uitgangspunten van de Partij;
 - b. de congresuitspraken over majeure politieke thema's;
 - c. de verkiezingsprogramma's ten behoeve van de verkiezingen voor de direct gekozen vertegenwoordigende lichamen.
2. Het Landelijk Bestuur is verantwoordelijk voor het voorleggen van ontwerpteksten van (delen van) het politieke programma aan het congres. Het congres kan het Bestuur machtigen bedoelde ontwerpteksten ter goedkeuring in plaats van ter vaststelling voor te leggen.

Artikel 7.2 De landelijke programmacommissie

1. Er is een door het Landelijk Bestuur ingestelde landelijke programmacommissie ten behoeve van het politieke programma en het verkiezingsprogramma op landelijk en Europees niveau.
2. De ten hoogste zeven leden van de commissie worden door het Landelijk Bestuur benoemd en ontslagen. Indien en zolang de landelijke programmacommissie belast is met de voorbereiding van een landelijk verkiezingsprogramma, draagt het Landelijk Bestuur de verantwoordelijkheid voor vertegenwoordiging van de betrokken fracties in de commissie. De commissie werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur en kan door het Landelijk Bestuur worden belast met het adviseren aan het congres omtrent in te dienen en ingediende resoluties, moties en amendementen.

Artikel 7.3 Taken van de landelijke programmacommissie

1. De landelijke programmacommissie heeft tot taak:
 - a. het ontwerpen van het conceptverkiezingsprogramma ten behoeve van de verkiezingen op landelijk niveau;
 - b. het voorleggen hiervan aan het Landelijk Bestuur, teneinde dit bestuur in de gelegenheid te stellen een voorstel aan het congres voor te leggen;
 - c. het ter vergadering adviseren aan de leden omtrent de ingediende moties en amendementen inzake het verkiezingsprogramma.
2. De commissie is bovendien belast met de bewaking van de samenhang van het politieke programma en gebruikt dit als toetsingskader voor de beoordeling van "actuele politieke moties" tijdens een congres en voor de vastgestelde verkiezingsprogramma's.

Artikel 7.4 Verkiezingsprogramma voor de Staten-Generaal

1. Het verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vier jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan tussentijds niet worden gewijzigd. Alleen het eerste inleidende hoofdstuk, de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk en de financiële verantwoording kunnen door het Landelijk Bestuur als niet amendeerbaar worden aangemerkt. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene termen bevatten maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. Het congres heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen voor de Tweede Kamer der Staten-Generaal, doch is van overeenkomstige betekenis voor de Eerste Kamer der Staten-Generaal.
3. Kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede en Eerste Kamer der Staten-Generaal zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.

Artikel 7.5 Verkiezingsprogramma voor het Europees Parlement

1. Het Europees verkiezingsprogramma bevat het beleid dat de Partij in een periode van vijf jaar wenst te verwezenlijken, is geldig voor die periode en kan niet tussentijds worden gewijzigd. Het eerste inleidende hoofdstuk en de eerste inleidende paragrafen per hoofdstuk kunnen door het Landelijk Bestuur als niet amendeerbaar worden aangemerkt. Deze onderdelen kunnen standpunten in algemene termen bevatten, maar mogen niet in strijd zijn met of een aanvulling geven op de rest van het programma, dan wel een bijzondere interpretatie daarvan. Het congres heeft het recht via moties aan te geven welke profileringspunten in deze inleidingen naar voren dienen te worden gebracht.
2. Het verkiezingsprogramma wordt vastgesteld ten behoeve van de verkiezingen van het Europees Parlement. Kandidaten voor het lidmaatschap van het Europees Parlement zijn gehouden het verkiezingsprogramma naar beste vermogen uit te voeren.
3. Het Europees verkiezingsprogramma mag niet in strijd zijn met het verkiezingsprogramma voor het Nederlands Parlement behoudens een uitdrukkelijk daarover genomen besluit van

het congres, en geldt - voor zover van toepassing - als aanvulling op het verkiezingsprogramma van de Europese politieke partij waarbij D66 is aangesloten.

Hoofdstuk 8 Financiën

Artikel 8.1 Contributie

1. Het contributiejaar vangt aan op de eerste dag van de maand na aanmelding.
2. De contributies worden geïnd door de penningmeester van het Landelijk Bestuur, die ervoor zorg draagt dat de leden tijdig een verzoek tot betaling ontvangen en bij niet betaling eenmaal aan hun verplichting worden herinnerd.

Artikel 8.2 Contributiebetaling

1. De contributie van enig jaar dient te zijn voldaan binnen twee maanden na ontvangst van de factuur, dan wel binnen drie maanden na aanmelding als lid, dan wel bij contributiebetaling in termijnen, telkenmale binnen een maand na aanvang van die termijn.
2. De betaling van de contributie kan in termijnen plaatsvinden.
3. Indien op data, bedoeld in het eerste lid niet aan de contributieverplichting is voldaan, is het Landelijk Bestuur gerechtigd de toezending van partijblad alsmede de overige aan het lidmaatschap verbonden rechten op te schorten. Van dit besluit wordt aan het lid mededeling gedaan.
4. De termijn, bedoeld in artikel 6, eerste lid, sub c van de Statuten wordt geacht te zijn verstreken, indien na een jaar na ontvangst van de factuur niet aan de contributieverplichting over het voorgaande jaar is voldaan. De betreffende leden ontvangen hiervan uiterlijk een maand tevoren schriftelijk bericht.

Artikel 8.3 Afdracht door politieke ambtsdragers

1. Leden die een functie bekleden in vertegenwoordigende lichamen en benoemde bestuursfuncties die voortvloeien uit het lidmaatschap van de Partij, zijn een afdracht verschuldigd.
2. De in lid 1 bedoelde afdracht bedraagt 3% van het politieke inkomen uit bedoelde functie, danwel een vast bedrag van 3%, minus de vaste onkostenvergoeding, vakantiegeld en eventuele eindejaarsuitkering.
3. Op decentraal niveau kan de ledenvergadering een hoger percentage voor afdracht vaststellen. Dit besluit wordt genomen bij het deelnamebesluit voor de verkiezing(en) van het vertegenwoordigend orgaan en wordt geëffectueerd bij aanvang van de nieuwe zittingstermijn van het orgaan.
4. Kandidaten verklaren middels het kandidaatstellingsformulier akkoord te zijn met de afdrachtregeling en aan de daaruit voortvloeiende financiële verplichtingen op tijd te zullen voldoen.

Artikel 8.4 Donateurs

Donateurs zijn allen die geen gewoon lid zijn van de Partij en jaarlijks vrijwillig bijdragen aan de geldmiddelen van de Partij. Aanmelding als donateur geschiedt bij het Landelijk Bureau.

Artikel 8.5 Financiële verantwoording

1. Jaarlijks biedt het Landelijk Bestuur het congres een begroting voor het komende jaar, een contributieregeling voor het komende jaar, een regeling voor de financiële bijdrage aan de regio's en de afdelingen ter vaststelling aan.
2. Jaarlijks na afloop van het verenigingsjaar laat de penningmeester de boeken van de vereniging controleren door een door het Landelijk Bestuur aangewezen registeraccountant. Het rapport van deze accountant wordt terstond overhandigd aan het Landelijk Bestuur en de financiële commissie. De jaarrekening dient uiterlijk binnen een half jaar na het einde van het boekjaar door het Landelijk Bestuur te zijn vastgesteld en wordt onmiddellijk na vaststelling, vergezeld van het accountantsrapport gedurende tenminste een half jaar voor de leden op het Landelijk Bureau ter inzage gelegd.
3. Tijdens het congres wordt de jaarrekening van het afgelopen jaar ter goedkeuring aangeboden. Op het congres stelt het Landelijk Bestuur het exploitatieoverzicht over het afgelopen jaar, de balans en het accountantsrapport aan de orde en verzoekt het congres de penningmeester te déchargeren.
4. De toelichting op de jaarrekening bevat onder meer een lijst van alle schenkingen aan de Partij, zonder vermelding van de namen van de schenkers, boven het bedrag dat de wet financiering politieke partijen voorschrijft.
5. Bij aanbieding van de jaarrekening legt het Landelijk Bestuur verantwoording af over de besteding van het verkiezingsfonds en verschaft inzicht in de voorgenomen besteding van dit fonds.

Artikel 8.6 Bijdragen aan regio's en afdelingen

Het Landelijk Bestuur betaalt de door het congres vastgestelde bijdrage uit de contributiegelden aan een regio of afdeling over enig jaar aan deze regio of afdeling niet eerder uit dan nadat een

door de ledenvergadering van die regio of afdeling goedgekeurde jaarrekening over het daaraan voorafgaande jaar door het Landelijk Bestuur is ontvangen.

Artikel 8.7 De landelijke financiële commissie

1. De landelijke financiële commissie heeft tot taak toezicht uit te oefenen op het financieel beheer van het Landelijk Bestuur en de penningmeester gevraagd of ongevraagd te adviseren inzake financiële aangelegenheden.
2. De commissie heeft ook tot taak advies uit te brengen aan het congres inzake de goedkeuring en vaststelling van de begroting, de jaarrekening en de overige financiële aangelegenheden.
3. De commissie vergadert tenminste eenmaal per kwartaal en verder zo vaak als twee of meer leden of de penningmeester dat nodig achten.
4. Besluiten en adviezen van de commissie worden genomen met een gewone meerderheid, waarbij alle leden hun stem dienen uit te brengen.
5. De leden van de commissie kunnen te allen tijde kennis nemen van de financiële bescheiden van de partij en zich laten inlichten door de penningmeester over de stand van zaken.
6. De commissie heeft bovendien tot taak te beslissen omtrent décharge van een regio- of afdelingspenningmeester, indien de betrokken ledenvergadering nalaat décharge te verlenen.

Artikel 8.8 Bevoegdheden van de landelijke financiële commissie

1. De landelijke financiële commissie heeft het recht wanneer veranderende omstandigheden daartoe aanleiding geven, bepaalde posten uit de (deel)begroting geheel of gedeeltelijk te blokkeren.
2. De penningmeester en de andere leden van het Landelijk Bestuur behoeven voor het aangaan van enige verbintenis of het doen van uitgaven, die niet expliciet in de begroting zijn vermeld of het in de begroting vermelde bedrag overschrijden, schriftelijke goedkeuring van de commissie.
3. Uitgaven ten laste van begrotingsposten, waar door de commissie een beperking tot het doen van uitgaven, dan wel het aangaan van verplichtingen is aangebracht, behoeven eveneens vooraf de schriftelijke goedkeuring van de financiële commissie.
4. Indien de gevraagde goedkeuring wordt geweigerd, is het Landelijk Bestuur, na overleg met de commissie, bevoegd om het besluit van deze commissie terzijde te stellen en de goedkeuring alsnog te verlenen. Een dergelijk besluit wordt schriftelijk en gemotiveerd direct aan de commissie en vervolgens aan het eerstvolgende congres bekendgemaakt.

Artikel 8.9 Financiën op decentraal niveau

1. Op decentraal niveau stelt de ledenvergadering, bij voorkeur permanent, een kascommissie in.
2. De kascommissie is belast met het toezicht op het door het bestuur gevoerde financiële beleid en brengt verslag uit aan de ledenvergadering.
3. Jaarlijks legt het bestuur een begroting voor het komende jaar ter goedkeuring aan de ledenvergadering voor.
4. Jaarlijks na afloop van het begrotingsjaar legt het bestuur de jaarrekening daarvan, inclusief een toelichting, ter goedkeuring aan de ledenvergadering voor.
 - a. De toelichting bevat tevens, zonder vermelding van namen, een overzicht van alle schenkingen boven het bedrag dat de Wet Financiering Politieke Partijen voorschrijft.
 - b. De ledenvergadering verleent aan het bestuur décharge over het gevoerde beheer nadat de kascommissie hierover aan de ledenvergadering heeft gerapporteerd en als zodanig heeft geadviseerd.
 - c. De kascommissie volgt standaard het landelijk 'protocol kascommissie'.
5. Het bestuur zendt de goedgekeurde jaarrekening en begroting voor het volgende jaar naar het Landelijk Bureau, niet later dan tweeënhalve maand na het afloop van het begrotingsjaar. De jaarrekening en de begroting wordt aangeleverd in het standaard format, zoals door het Landelijk Bureau is opgesteld.
6. Afdelingen en regio's hebben geen kasgeld.
7. Betalingen en/of declaraties boven de vijfhonderd euro worden naast de penningmeester ook door de voorzitter goedgekeurd.

Hoofdstuk 9 De Bestuurdersvereniging

Artikel 9.1 Leden van de Bestuurdersvereniging

1. De Bestuurdersvereniging is een sectie van de Partij.
2. Lid van de Bestuurdersvereniging zijn van rechtswege die leden van de Partij, die een verkozen of politiek benoemde functie in het openbaar bestuur in Nederland of Europa vervullen.
3. Aan het lidmaatschap is geen afzonderlijke contributieverbod verbonden.
4. De leden van de Bestuurdersvereniging vormen tezamen de algemene ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging. Zij stelt een verenigingsreglement vast, dat geen bepalingen mag bevatten die strijdig zijn met de Statuten en het Huishoudelijk Reglement.

Artikel 9.2 Bestuur van de Bestuurdersvereniging

Het bestuur heeft als taak het ten behoeve van de leden van de Bestuurdersvereniging uitvoeren van de in het reglement van de Bestuurdersvereniging genoemde taken. Het bestuur werkt in overeenstemming met het Landelijk Bestuur. De voorzitter van het bestuur voert namens de Bestuurdersvereniging het overleg met het Landelijk Bestuur.

Hoofdstuk 10 Beroep bij het Geschillencollege

Artikel 10.1 Het instellen van beroep

1. Zodra een beroep wordt ingediend, informeert de voorzitter van het College zo spoedig mogelijk de andere partij en het Landelijk Bestuur.
2. De leden en de toegevoegd secretaris van het Geschillencollege verstrekken geen verdere informatie over aanhangige beroepen, noch aan het Landelijk Bestuur, noch aan derden die niet bij het beroep betrokken zijn.
3. Iedere partij in een beroepsprocedure dient steeds zijn eigen kosten te dragen.

Artikel 10.2 Beroeps- en uitspraaktermijn

1. Een gemotiveerd beroepschrift dient binnen vier weken na de bekendmaking van de beslissing als bedoeld in artikel 21 van de Statuten bij het Geschillencollege te worden ingediend. De Kamer doet uitspraak uiterlijk zes weken na ontvangst van het beroepsschrift.
2. In afwijking van het voorgaande gelden in de nagenoemde gevallen de volgende beroeps- en uitspraaktermijnen die afwijken van deze termijnen:
 - a. dispensatieverzoek als bedoeld in artikel 4.5 lid 7: de beroepstermijn bedraagt twee dagen na bekendmaking, het Geschillencollege doet binnen drie dagen na ontvangst van het beroepschrift uitspraak;
 - b. besluit inzake kandidaatstelling als bedoeld in artikel 6.1, lid 7: uiterlijk drie dagen na verzending van het bericht van niet-acceptatie kan beroep worden ingesteld bij het Geschillencollege, dat uiterlijk binnen 7 werkdagen uitspraak doet;
 - c. besluit inzake kandidaatstelling voor besturen en commissie als bedoeld in artikel 6.1, lid 8: de beroepstermijn is drie dagen na de sluiting van de aanmeldingstermijn en het Geschillencollege doet uiterlijk vierentwintig uur voor de aanvang van de ledenvergadering uitspraak;
 - d. wijze van handelen bij de totstandkoming van het stemadvies als bedoeld in artikel 6.8: tot drie dagen nadat een lijstadvies aan de kandidaten is gezonden, kan een beroep aanhangig worden gemaakt bij het Geschillencollege, dat binnen zeven dagen na de hiervoor bedoelde verzending een uitspraak doet;
 - e. afwijzing van het predikaat actuele politieke moties als bedoeld in artikel 3.13, lid 1: 24 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 48 uur uitspraak dient te doen;
 - f. indeling van een amendement in een categorie, zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 3: Er geldt een termijn van 48 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 48 uur uitspraak dient te doen;
 - g. procedurele onvolkomenheden bij e-voting op amendementen, zoals bedoeld in artikel 3.10, lid 7 t/m 11: Er geldt een termijn van 48 uur om tegen dit besluit in beroep te gaan, waarna het Geschillencollege binnen 48 uur uitspraak dient te doen.

Artikel 10.3 Het vooronderzoek

1. Het beroepschrift wordt zo spoedig mogelijk aan de voorzitter van het Geschillencollege gestuurd, die eerst nagaat of het College bevoegd is om op het beroep te beslissen en of het beroepschrift, gelet op de daarop van toepassing zijnde regelgeving, tijdig is ingediend.
2. Indien niet wordt voldaan aan het bepaalde in het vorige lid kan de voorzitter gemotiveerd het beroep buiten behandeling stellen. De voorzitter zendt een afschrift van deze beslissing zo spoedig mogelijk, maar uiterlijk binnen twee weken aan de betrokkenen.
3. Voordat een Kamer ingesteld wordt, kan de voorzitter proberen de partijen te verzoenen. Als een verzoeningspoging niet tot resultaat leidt, maakt de voorzitter geen deel uit van de Kamer die het beroep behandelt.
4. De toegevoegd secretaris zendt verweerder het beroepschrift en stelt verweerder in de gelegenheid de op de beslissing betrekking hebbende stukken en - behalve in spoedeisende gevallen - een verweerschrift in te dienen. De stukken en het verweerschrift worden aan de indiener van het beroepschrift gezonden.

Artikel 10.4 De leden van de behandelende Kamer

1. De behandeling van de zaak vindt plaats door een uit het College samengestelde Kamer. De Kamer hoort partijen (of hun vertegenwoordigers) in elkaars aanwezigheid. De Kamer bestaat uit drie leden die niet persoonlijk betrokken zijn bij het aanhangige beroep zodat hun onpartijdigheid geen gevaar loopt. Een zodanige persoonlijke betrokkenheid wordt steeds aangenomen bij:
 - a. bloed- en aanverwantschap;
 - b. het bestaan van een dienstverband;

- c. een beslissing in beroep bij ontzetting, waarbij een lid van de Kamer al betrokken is geweest.
2. Bij twijfel over de persoonlijke betrokkenheid beslist de voorzitter.
3. Door een partij kan tot uiterlijk drie dagen voor de mondelinge behandeling bezwaar worden gemaakt tegen een lid van de Kamer dat bij het beroep of een van de partijen zodanig persoonlijk is betrokken, dat de onpartijdigheid gevaar loopt. De gemotiveerde beslissing tot uitsluiting van een lid van een Kamer wordt op een zodanig tijdstip genomen, dat de reeds geplande behandeling doorgang kan vinden.

Artikel 10.5 Zorgvuldige behandeling

De voorzitter van de Kamer draagt met inachtneming van dit hoofdstuk en het door het Geschillencollege vastgestelde reglement van orde zorg voor een zorgvuldige behandeling waarin partijen gelijke kansen hebben om hun standpunten toe te lichten.

Artikel 10.6 De uitspraaktermijn

1. Onverminderd het elders in dit reglement bepaalde doet de Kamer uitspraak binnen:
 - a. uiterlijk tien werkdagen na ontvangst van het beroepschrift indien het een beslissing inzake een kandidaatstellingsprocedure betreft; in het geval van tussentijdse verkiezingen doet de Kamer uitspraak uiterlijk op de vijftiende dag na het Koninklijk Besluit;
 - b. uiterlijk drie maanden na ontvangst van het beroepschrift tegen een beslissing van de landelijke Besluitvormingscommissie tot opschorting van een congresbesluit;
 - c. uiterlijk zes weken in de overige gevallen.
2. Indien een tijdige indiening van de kandidatenlijst een snellere uitspraak noodzakelijk maakt, wordt de uitspraaktermijn dienovereenkomstig ingekort.

Artikel 10.7 De uitspraak en het beroep tegen de uitspraak

1. De Kamer beslist bij voltalligheid naar redelijkheid en billijkheid met inachtneming van de Statuten en de van toepassing zijnde reglementen.
2. De schriftelijke uitspraak bevat een schriftelijke motivering voor de beslissing. Het dictum van de uitspraak wordt onverwijld aan partijen medegedeeld.
3. Indien een van de partijen meent dat aan de procedurele vereisten, vervat in dit hoofdstuk niet is voldaan, en daardoor benadeeld te zijn, dient binnen vierentwintig uur nadat het dictum van de uitspraak aan betrokkene is medegedeeld, "beroep" te worden ingesteld bij de voorzitter van het Geschillencollege, dan wel diens plaatsvervanger indien de voorzitter deel heeft uitgemaakt van de Kamer. Deze stelt onverwijld een onpartijdig onderzoek in naar de gevolgde procedure en vervolgens beslist hij:
 - a. òf tot handhaving van de beslissing van de Kamer;
 - b. òf tot heropening van de procedure door een nieuwe Kamer.

Artikel 10.8 De mededeling van de uitspraak

1. Iedere uitspraak wordt op verzoek van partijen binnen vier weken nadat de Kamer heeft beslist aan partijen medegedeeld. Het Landelijk Bestuur wordt tegelijkertijd van de uitspraak op de hoogte gesteld.
2. Indien de beslissing een interpretatie van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement inhoudt, wordt deze interpretatie op de website gepubliceerd.
3. Indien een ontzetting wordt vernietigd, doet het Landelijk Bestuur op verzoek van het betrokken lid mededeling van de uitspraak op de website.

Artikel 10.9 Rechtskracht

Alle uitspraken en beslissingen hebben onmiddellijke rechtskracht tussen partijen. Beslissingen die een interpretatie inhouden van de Statuten, het Huishoudelijk Reglement of enig van toepassing zijnd reglement zijn bindend voor ieder die het aangaat, zolang het congres onderscheidenlijk de ledenvergadering die het reglement heeft vastgesteld niet anders beslist.

Artikel 10.10 Publicatie op de website

Het Geschillencollege heeft het recht de uitspraak en omschrijving van de aan haar voorgelegde beroepen met inachtneming van de privacy te publiceren op de website en daarnaar in het partijblad te verwijzen.

Hoofdstuk 11 Overgangs- en slotbepalingen

Artikel 11.1 Publicatie van statuten en reglementen op de website

1. Het Landelijk Bestuur draagt zorg voor publicatie op de website van de Statuten en dit Huishoudelijk Reglement alsmede van:
 - a. de Statuten van de in artikel 4.3 bedoelde rechtspersonen;
 - b. het redactiestatuut van het Partijblad, vast te stellen door het Landelijk Bestuur;
 - c. het reglement van de Bestuurdersvereniging, vast te stellen door de algemene ledenvergadering van de Bestuurdersvereniging;
 - d. het reglement van orde van het Geschillencollege, vast te stellen door het Geschillencollege, alsmede in uitspraken van een Kamer van dat College opgenomen interpretaties van de Statuten of het Huishoudelijk Reglement;
 - e. het standaardreglement voor afdelingen;
 - f. het standaardreglement voor regio's;
 - g. het standaardreglement voor de thema-afdeling.
2. Indien het Landelijk Bestuur of enige daartoe bevoegde commissie op grond van enige bepaling over het Huishoudelijk Reglement een regeling of aanwijzing heeft opgesteld of ter uitvoering of uitwerking van bepalingen in dit reglement nadere regels stelt, wordt deze eveneens op de website gepubliceerd.

Artikel 11.2 Inwerkingtreding en aanpassing door Besluitvormingscommissie

1. Wijzigingen in dit reglement treden in werking veertien dagen nadat het congres deze wijzigingen heeft vastgesteld.
2. De landelijke Besluitvormingscommissie past zo nodig de in hoofdstuk 1 opgenomen definities en begrippen, de toelichtende teksten onder de hoofdstuktitels, de nummering van artikelen alsmede de in dit reglement opgenomen verwijzingen naar andere bepalingen uit de Statuten of dit reglement aan de inhoud van de Statuten en dit reglement aan.

Artikel 11.3 Overgangsbepaling

1. Indien bij de inwerkingtreding van dit gewijzigd Huishoudelijk Reglement (na congres 103, voorjaar 2016) reglementen van afdelingen, regio's of thema-afdelingen strijdig zijn met dit Huishoudelijk Reglement, worden deze afdelingen, regio's of thema-afdelingen tot 1 januari 2017 in de gelegenheid gesteld om de reglementen aan te passen.
2. Bij een tegenstrijdigheid is het Huishoudelijk Reglement leidend.
3. Reglementen die na de in het vorig lid genoemde datum nog strijdig zijn met de Statuten of het Huishoudelijk Reglement, komen te vervallen, waarna het door het Landelijk Bestuur vastgestelde standaardreglement van toepassing is.